

1. předmoška + 2. předmoška

Poznámka: (znočeu')

Bud'ťe $n \in \mathbb{N}$, V konečn množina. Pakom zarod'ime nstedi'ici' znočeu'.

i) $|V| =: \#V$

ii) $\binom{V}{n} := \{A \subset V \mid \#A = n\}$

D' tomto znočeu' plat' : $\# \binom{V}{n} = \binom{\#V}{n}$

Definice: Graf, vrcholy, hrany

Bud'ťe V konečn množina, $E \subset \binom{V}{2}$.

Pakom (neorientovanm) grafem rozum'ime uspor'danou dvojici $G := (V, E)$.

V nazv'ime množinou vrchol', E nazv'ime množinou hran.

Poznámka: (znočeu')

Bud'ťe $G = (V, E)$, $H = (U, F)$ grafy, $v \in V, e \in E$, pakom definujeme :

i) $G \cup H := (V \cup U, E \cup F)$

ii) $G \setminus F := (V, E \setminus F)$, pokud $F \subset E$

iii) $G \setminus U := (V \setminus U, E \cap \binom{V \setminus U}{2})$

iv) $v := \{v\}$, $e := \{e\}$

Pocet všech graf'č na $n \in \mathbb{N}$ vrcholech je $2^{\binom{n}{2}}$.

Definice: Izomorfismus graf'č

Bud'ťe $G = (V, E)$, $H = (U, F)$ grafy.

Řekneme, ře graf G je isomorfu' s grafem H ($G \sim H$), jestliře existuje

bijekce $\pi : V \rightarrow U$, takova, ře plat' :

$$\forall u, v \in V : \{u, v\} \in E \Leftrightarrow \{\pi(u), \pi(v)\} \in F$$

Poznámka:

Grafy jsou isomorfní, pokud jsou stejné až na označení svých vrcholů.

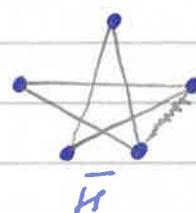
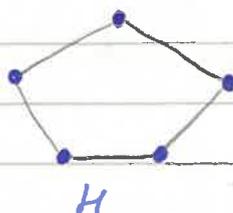
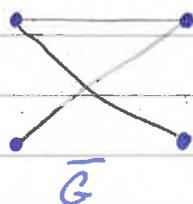
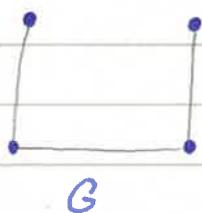
Definice: Doplněk, samokomplementární graf

Necht' $G = (V, E)$ je graf.

Potom jeho doplněk rozumíme graf $\bar{G} := (V, \binom{V}{2} \setminus E)$.

Pokud platí, že $\bar{G} \sim G$, říkáme, že G je samokomplementární graf.

($\bar{\bar{G}} = G$)

Poznámka:

Uvažujme graf $G = (V, E)$ na $m \in \mathbb{N}$ vrcholech.

Označme $m := \#E$, jestliže $G \sim \bar{G}$, potom musí platit:

$$m = \binom{m}{2} - m \rightarrow m = \frac{1}{2} \binom{m}{2} = \frac{m(m-1)}{4} \in \mathbb{N}_0$$

→ nejmenší samokomplementární graf existuje na 4 vrcholech.

Definice: Stupeň vrcholu

Bud' $G = (V, E)$ graf, $v \in V$.

Potom stupěň vrcholu $v \in V$ rozumíme číslo $d_G(v) := \#\{u \in V \mid \{u, v\} \in E\}$.

Dále definujeme:

i) Minimální stupeň grafu G : $\delta(G) := \min_{v \in V} d_G(v)$

ii) Maximální stupeň grafu G : $\Delta(G) := \max_{v \in V} d_G(v)$

iii) Průměrný stupeň grafu G : $\rho(G) := \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n d_G(v_i)$

Věta:

Pro každý graf $G = (V, E)$ platí: $\sum_{v \in V} d_G(v) = 2 \cdot \#E$.

Důkaz:

Každá hrana $e = \{u, v\}$ přispívá jednotkou ke stupni vrcholu u, v .

Důsledek:

Suma stupňů $\sum_{v \in V} d_G(v)$ je vždy sudá!

Definice: Skóre

Postupnost čísel $(d_1, \dots, d_m)$ nazýváme skóre, existuje-li graf $G = (V, E)$ na vrcholech $V = \{v_1, \dots, v_m\}$ takový, že:

$$\forall i \in \hat{m} : d_i = d_G(v_i).$$

Věta:

Necht $(d_1, \dots, d_m)$ je m -tice neudporných čísel: $d_1 \geq d_2 \geq \dots \geq d_m$.

Potom $(d_1, \dots, d_m)$ je skóre, $\Leftrightarrow (d_2 - 1, d_3 - 1, \dots, d_{d_1+1} - 1, d_{d_1+2}, \dots, d_m)$ je skóre.

Důkaz:

$\Leftarrow$: Necht existuje graf se skóre $(d_2 - 1, \dots, d_{d_1+1} - 1, d_{d_1+2}, \dots, d_m)$.

K tomuto grafu přidáme vrchol v_1 , a spojíme jej s d_1 vrcholy prvních d_1 vrcholy.

$\Rightarrow$: Necht existuje graf se skóre $(d_1, \dots, d_m)$.

Potom můžeme jít z následujících možností:

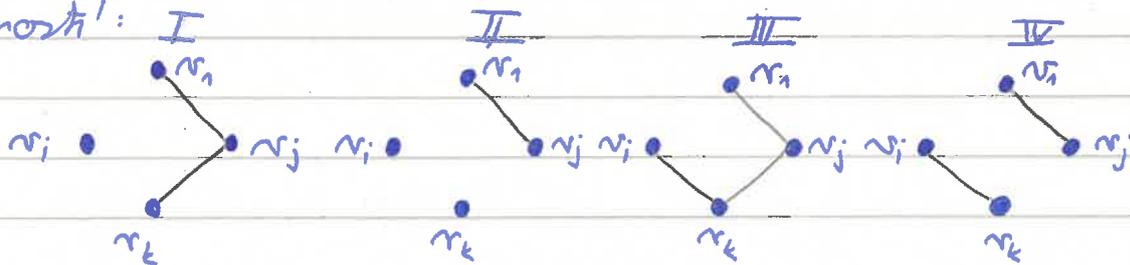
i) Hrany z vrcholu v_1 vedou právě do následujících d_1 vrcholu.

Pak stačí tento vrchol odebrat.

ii) Existuje $i \in \{2, 3, \dots, d_1 + 1\} : \{v_1, v_i\} \in E$.

To znamená, že existuje $j \in \{d_1 + 2, \dots, m\} : \{v_1, v_j\} \in E$.

Pro každé $k \in \{1, i, j\}$ pak nastane jedna z následujících možností:

Převzím alespoň pro jednu k nastane možnost IV.

Kdyby totiž nastávaly pouze možnosti I, II a III přispěl by každý další vrchol v_k ke stupni $d_j = d_j(v_j)$ tolik jako ke stupni $d_i = d_i(v_i)$.

Protože však $\{v_i, v_j\} \in E \wedge \{v_i, v_k\} \notin E$, platilo by $d_i < d_j$, což je spor.

Vezměme tedy nějaké k_0 , šň pro něj nastane případ III a vyrobíme nový nash' graf takto:

Tento graf má stejné stoh' jako původní, ale z vrcholu v_1 vede více hran do vrcholů $v_2, v_3, \dots, v_{d_1+1}$.

Potom buď nastane případ i), nebo opět nastane ii) a postupujeme.

Věta:

Bud' $(d_1, \dots, d_n) \in \mathbb{N}_0^n$: $d_1 \geq \dots \geq d_n$.

Potom je-li $(d_1, \dots, d_n)$ stoh', tak pro každé $i \in \hat{n}$ platí:

$$\sum_{k=1}^i d_k \leq i(i-1) + \sum_{k=i+1}^n \min\{i, d_k\}$$

Důkaz:

Uvzn'íme graf G na vrcholech $V = \{1, \dots, n\}$ odpov'ající danému stoh'.

Pro jeme' $i \in \hat{n}$ diskutujeme, kter' hrany přispívají do součtu $\sum_{k=1}^i d_k$.

i) Hrany mezi vrcholy $\{1, \dots, i\}$ přispívají do soumy dvojtce.
Proto maximální počet stýpnů obsahem pouze pomocí těchto hran
je $2 \binom{i}{2} = i(i-1)$.

ii) Hrany mezi vrcholy $u \in \{1, \dots, i\}$ a $v \in \{i+1, \dots, m\}$ přispívají
do soumy jednotce.

Přitom z každého z vrcholů $v \in \{i+1, \dots, m\}$ nemůže do vrchů
 i vrcholů vést více hran, než i , ale ani více, než $d(v)$.

$$\rightarrow \sum_{k=1}^i d_k \leq i(i-1) + \sum_{k=i+1}^m \min\{i, d_k\}$$

Poznámka:

Požadované je $\sum_{i=1}^m d_i$ sudé číslo, platí ve větě ekvivalence

3. řednoška

Definice: Sled, cesta, cyklus, kružnice

Necht $G = (V, E)$ je graf, $(v_i)_{i=0}^m \subset V$ je posloupnost vrcholů.

Řekneme, že $(v_i)_{i=0}^m$ je:

i) sled (walk), pokud $\forall i \in \hat{m} : \{v_{i-1}, v_i\} \in E$.

ii) cesta (path), pokud je to sled a $\forall i, j \in \hat{m} : i \neq j \Rightarrow v_i \neq v_j$.

iii) cyklus (closed walk), pokud je to sled a $v_0 = v_k$.

iv) kružnice (cycle), pokud je to cyklus a $\forall i, j \in \hat{m} : v_i \neq v_j \Rightarrow i = j$.

Definice: Spojené vrcholy

Řekneme, že vrcholy $u, v \in V$ v grafu $G = (V, E)$ jsou spojeny, jestliže v G existuje sled $(v_i)_{i=0}^m$ tak, že $v_0 = u \wedge v_k = v$.

Poznámka:

- Délka sledu / cesty / cyklu / kružnice $(v_i)_{i=0}^m$ je n .
- Relace „být spojeny“ je ekvivalence.

Definice: Podgraf

Necht $G = (V, E)$ je graf.

Řekneme, že $H = (U, F)$ je podgraf G , pokud:

i) $U \subset V$

ii) $F \subset E \cap \binom{U}{2}$

Podgraf grafu G je indukovaný množinou U , jestliže $F = E \cap \binom{U}{2}$.

Indukovaný (pod)graf se značí $G[U]$.

Definice: Komponenta grafu

Komponenta grafu $G=(V,E)$ je podgraf $G[V_i]$, kde V_i je třída ekvivalence podle relace „být spojený“.

Definice: Souvislý graf

Graf, který má pouze jednu komponentu nazýváme souvislý.

S_m := počet souvislých grafů na $m \in \mathbb{N}$ vrcholech.

Věta:

Necht $m \in \mathbb{N}$, potom platí:

$$m \cdot 2^{\binom{m}{2}} = \sum_{k=1}^m \binom{m}{k} S_k \cdot k \cdot 2^{\binom{m-k}{2}}$$

Důkaz:

Označme M := počet grafů na $m \in \mathbb{N}$ vrcholech, z nichž jeden abarvíme načerveno.

i) $M = m \cdot 2^{\binom{m}{2}}$

ii) $\sum_{k=1}^m$ # grafů na $m \in \mathbb{N}$ vrcholech tak, že červený vrchol je v komponentě velikosti $k \in \mathbb{N}$

$$A_j = \sum_{k=1}^m \binom{m}{k} \cdot S_k \cdot k \cdot 2^{\binom{m-k}{2}}$$

počet způsobů jak vybrat k vrcholů

počet souvislých grafů

k červených vrcholů (počet možností)

zbytek grafu

Definice: Adjacenní matice

Adjacenní matice grafu $G = (V, E)$ s $V = \{v_1, \dots, v_n\}$ je matice $A_G \in \{0, 1\}^{n, n}$ definovaná jako

$$[A_G]_{ij} := \begin{cases} 1, & \text{if } v_i, v_j \in E \\ 0, & \text{otherwise} \end{cases}$$

Věta:

Nechť A_G je adjacenní matice $G = (\{v_1, \dots, v_n\}, E)$, $k \in \mathbb{N}$.

Pak $[A_G^k]_{ij}$ = # sledů s konci v_i, v_j délky k v G .

Důkaz: (indukcí na k)

$k=1$ ✓ (definice)

$$k-1 \rightarrow k: [A_G^k]_{ij} = [A_G^{k-1} A_G]_{ij} = \sum_{k=1}^n [A_G^{k-1}]_{ik} [A_G]_{kj}.$$

Poznámka:

- maximální délka cesty v grafu na $n \in \mathbb{N}$ vrcholech je $n-1$
- v G je mezi v_i a v_j cesta $\Leftrightarrow$ v G je mezi v_i a v_j sled

Věta:

Graf G na $n \in \mathbb{N}$ vrcholech je souvislý $\Leftrightarrow \sum_{k=0}^{n-1} A_G^k$ je pozitivní matice

Důkaz:

$$\begin{aligned} G \text{ je souvislý} &\Leftrightarrow \forall v_i, v_j \in V(G) \text{ existuje sled mezi } v_i \text{ a } v_j \\ &\Leftrightarrow \text{existuje cesta mezi } v_i \text{ a } v_j \text{ délky } l \leq n-1 \\ &\Leftrightarrow [A^l]_{ij} > 0 \end{aligned}$$

Definice: Bi-partitni graf

Řekneme, že $G = (V, E)$ je bi-partitni, pokud existuje rozklad

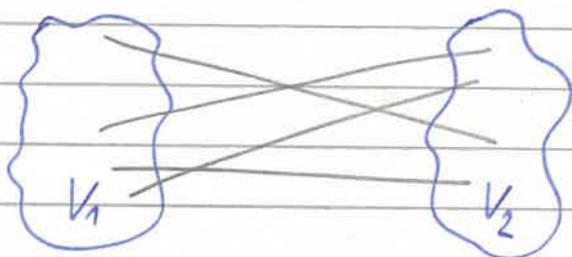
V na V_1 a V_2 tak, že:

i) $V_1 \cup V_2 = V$

ii) $V_1 \cap V_2 = \emptyset$

iii) $V_1 \neq \emptyset \neq V_2$

a platí $(V_1) \cap E = (V_2) \cap E = \emptyset$.

Věta:

Pro bi-partitni graf G existuje simultanni permutace řádků a sloupců A_G tak, že:

$$A_G = \begin{pmatrix} \overset{k}{\mathbb{0}} & \overset{m-k}{\mathbb{B}} \\ \mathbb{B}' & \mathbb{0} \end{pmatrix}$$

4. přednáška

Věta:

G je bi-partiční $\Leftrightarrow$ neobsahuje žádné kružnice liché délky.

Důkaz:

$\Rightarrow$: hrany vedou pouze z V_1 do V_2 a tedy vždy střídají vrcholy z V_1 a V_2 . Abychom uzavřeli kružnici potřebujeme sudý počet hran

$\Leftarrow$: i) Necht' G je souvislý:

Upravíme libovolný pevně zvolený vrchol $u \in V$ a definujeme:

$$V_1 := \{v \in V \mid \text{nejkratší cesta z } u \text{ do } v \text{ má lichou délku}\}$$

$$V_2 := \{v \in V \mid \text{nejkratší cesta z } u \text{ do } v \text{ má sudou délku}\}$$

Ukážeme, že V_1, V_2 jsou bi-partiční rozklady V :

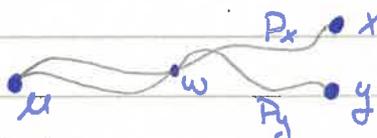
- $V_2 \neq \emptyset \Leftarrow u \in V_2$
- $V_1 \neq \emptyset \Leftarrow (G \text{ souvislý}) \Rightarrow \exists \{u, w\} \in E \Rightarrow w \in V_1$
- $V_1 \cap V_2 = \emptyset$ (z definice)
- $V_1 \cup V_2 = V$ (plyne ze souvislosti)

$$\text{Musíme ukázat, že } \binom{V_1}{2} \cap E = \binom{V_2}{2} \cap E = \emptyset$$

tj.: neexistují hrany s oběma konci ve V_1 (V_2):

Necht' $x, y \in V_1$: $\{x, y\} \in E$:

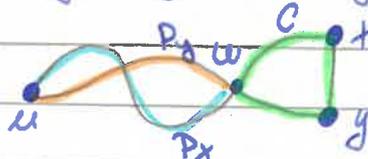
w := průsečík P_x a P_y nejbližší k x, y

Změna: $uPw :=$ úsek cesty P začínající vrcholem u a končící w

- $|uP_xw| = |uP_yw|$

(kdyby $|uP_xw| > |uP_yw|$, potom by uP_ywP_xx by byla kratší cestou z u do x , než P_x)

- C je kružnice τ $G \Leftarrow$ z volby w

$$|C| = |P_x| - |uP_xw| + |P_y| - |uP_yw| + 1 = \underbrace{|P_x|}_{\text{Lísta}} + \underbrace{|P_y|}_{\text{Lísta}} - \underbrace{2|uP_xw|}_{\text{Súčet}} + 1, \text{ spor}$$

ii) G má komponenty $G^{(1)}, \dots, G^{(n)}, n \geq 2$.

Pro každou komponentu $G^{(i)}$ najdeme $V_1^{(i)}$ a $V_2^{(i)}$ jako τ (úplně i).

Hledané V_1, V_2 budou $V_1 = \bigcup_{i=1}^n V_1^{(i)}, V_2 = \bigcup_{i=1}^n V_2^{(i)}$

Definice: Les, strom

Graf, který neobsahuje kružnici nazýváme les.

Souvislý les nazýváme strom.

Věta:

Následující tvrzení o grafu $G = (V, E)$ jsou ekvivalentní:

- i) G je strom
- ii) $\forall u, v \in V$ existuje právě jedna cesta mezi u, v
- iii) G je tzv. minimální souvislý $\Leftrightarrow$ (a) G je souvislý
(b) $G \setminus e$ není souvislý pro lib $e \in E$
- iv) G je tzv. maximální acyklický $\Leftrightarrow$ (a) G neobsahuje kružnici
(b) $\forall x, y \in V, \exists x, y \in E: G + \{x, y\}$ obsahuje kružnici

Důkaz:

i) $\Rightarrow$ ii): Buďte $u, v \in V$ libovolní:

- G je strom $\Rightarrow G$ je souvislý $\Rightarrow \exists$ cesta z u do v
- jednoznačnost: kružnice (spor)

ii) $\Rightarrow$ iii)

- Mezi libovolnými u, v existuje právě jedna cesta $\Rightarrow G$ je souvislý
- Necht existuje $e = \{x, y\} \in E: G \setminus \{x, y\}$ je souvislý
 $\rightarrow$ Mezi x, y existuje cesta, spor (měla být jen jedna $\{x, y\}$)

Věta: Eulerův vzorec

Necht $G = (V, E)$ je souvislý graf.

Paž G je strom $\Leftrightarrow \#E = \#V - 1$

Důkaz:

$\Rightarrow$: (úplně indukce na $n = \#V$)

- $n = 1$: $\bullet$, $\checkmark$
- $\{1, \dots, n-1\} \rightarrow n$

Bedě G strom na n vrcholech, $e \in E(G)$.

Pakom $G \setminus e$ má 2 komponenty (stromy) T_1 a T_2 a $n-2$ vrcholy.

Označme komponenty T_1, T_2 :

$$\#E(T_1) = \#V(T_1) - 1 \quad \wedge \quad \#E(T_2) = \#V(T_2) - 1$$

$$\rightarrow \#E(G) = \#V(T_1) - 1 + \#V(T_2) - 1 + 1 = \#V(G) - 1$$

$\Leftarrow$: • G je souvislý $\Rightarrow \forall r \in V: d(r) \geq 1$

$$\bullet \#E = \#V - 1$$

$$\rightarrow \sum_{r \in V} d(r) = 2\#E = 2\#V - 2 \rightarrow \exists w \in V(G): d(w) = 1$$

Dále indukce na počet vrcholů:

$$\bullet n = 1: \#V = 1 \Rightarrow \#E = 0 \quad \checkmark$$

• $n-1 \sim n$: Uvažujme $G \setminus w$ (kde $d(w) = 1$)

$$\rightarrow \text{zmizel vrchol a hrana} \Rightarrow \#E(G \setminus w) = \#V(G \setminus w) - 1$$

zřejmě $G \setminus w$ je souvislý

$G \setminus w$ je strom

$\rightarrow G$ je strom $\checkmark$

Definice: List

Bedě $T = (V, E)$ strom, $r \in V$.

Řekneme, že $r \in V$ je list, pokud to není kořen a $d(r) = 1$.

5. přednáška

Věta: Cayley

Označme T_n počet stromů na n vrcholech.

Potom $T_n = n^{n-2}$

Důkaz:

i) ~~... ..~~

~~→ ... .. =~~

* Multibinomická věta: $(x_1 + \dots + x_k)^m = \sum_{\substack{d_i \geq 0 \\ \sum d_i = m}} \frac{m!}{\prod_{j=1}^k d_j!} x_1^{d_1} \dots x_k^{d_k}$

Dvojitým počítáním tzv. Polykosů

(postupně vybraný kořenový strom)

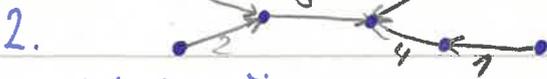
Polykos $\Leftrightarrow (T, \tau, \varphi)$: i) $T = (V, E)$ je strom na n vrcholech $(n-1)$ hran
 ii) $\tau \in V$ ... kořen

iii) $\varphi: E \rightarrow \{1, 2, \dots, \#E\}$ bijekce

stromů možností výběru kořene očíslování hran

1. $T_n \cdot n \cdot (n-1)!$

- každý krok - přidáme šipku
- kořen (na konci) jediný před (vrchol) ze kterého nemůžeme přidat šipky

k -tý krok: přidáme k -tou hranu, tedy máme $n-k+1$ komponent

přidáme šipku: i) počet v kořeni některé komponenty

ii) konec n libovolným vrcholem jiné komponenty

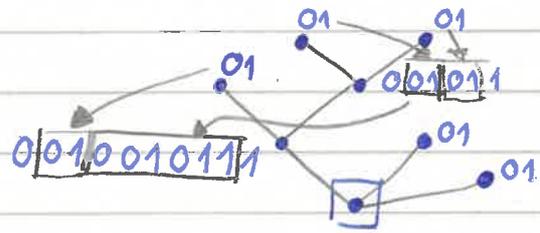
možnost n k -tým krokem:

- konec šipky: n možnost
- počet počet šipky: $n-k$ možnost (jednu z komponent jsme zničili: udobou konec)

Poznámka: Kodování řetězového stromu

- každý list dostane kód 01
- mají-li potomci $v_1, v_2, \dots, v_k$ vchodu r kódy $c_1, \dots, c_k$,
pak v dostane kód $0c_1c_2\dots c_k1$
- kód kořene je kódem stromu

$$C(T) = 0001001011101011$$

- Naopak: setáme kód po prefixech, které mají stejný # nul a jedniček.

Poznámka: Kodování kořenového stromu

- každý list dostane kód 01
- má-li vrchol $r \in V$ potomky $v_1, \dots, v_k$ tak, že pro jejich kódy platí $c_1, c_2, \dots, c_k$ při nějakém (přesně zvoleném) uspořádání řetězců, pak kód r bude $0c_1c_2\dots c_k1$
- kód kořene je kódem stromu

- Naopak: setáme kód po prefixech, které mají stejný # nul a jedniček

Poznámka: Změření

Budě $G = (V, E)$ graf, $u, v \in V$.

$d(u, v) :=$ délka nejkratší cesty r G s konci u, v .

- vzdálenost u, v

- excentricita $v \in V$ je:

$$ex(v) := \max_{r \in V} d(v, r)$$

- centrum grafu $C(G) = \arg \min_{r \in V} ex(r)$

6. přednáška

Tvrzení:

Centrum stromu má jeden nebo dva vrcholy.
Navíc, pokud $C(T) = \{x, y\}$, pak $\{x, y\} \in E(T)$

Poznámka: Isomorfismus stromů T_1, T_2

- i) Najdi centra $C(T_1), C(T_2)$
- ii) pokud $\# C(T_1) \neq \# C(T_2)$, pak $T_1 \neq T_2$
  - pokud $C(T_1) = \{c_1\}, C(T_2) = \{c_2\}$, pak $T_1 \sim T_2 \Leftrightarrow (T_1, c_1) \sim_k (T_2, c_2)$
  - pokud $C(T_1) = \{c_1, d_1\}, C(T_2) = \{c_2, d_2\}$, pak $T_1 \sim T_2 \Leftrightarrow (T_1, c_1) \sim_k (T_2, c_2) \vee (T_1, c_1) \sim_k (T_2, d_2)$

Definice: Kostra grafu (Spanning tree)

Kostra grafu $G = (V, E)$ je strom $T = (V, E')$, kde $E' \subset E$.

Poznámka: Algoritmus hledání kostry $\oplus$

Necht $e_1, \dots, e_m$ jsou hrany G .

- i) Konstruujeme podgrafy $G_0 \subset G_1 \subset \dots \subset G : V(G_i) = V(G), \forall i \geq 0$
  - $G_0 = (V, \emptyset)$
  - $E(G_i) = \begin{cases} E(G_{i-1}) \cup \{e_i\}, & \text{pokud přidáním } e_i \text{ do } G_{i-1} \text{ nevznikne kružnice} \\ E(G_{i-1}), & \text{jinak} \end{cases}$

Poznámka: Úloha minimální kostry

- ohodnocený graf $G = (V, E, W)$

$G = (V, E)$ je ohodnocený graf

$W: E \rightarrow (0, +\infty)$ (roha)

- Minimální kostra ohodnoceného grafu $G = (V, E, W)$ je souvislý graf $T = (V, E')$ tak, že:

i) $E' \subset E$

ii) $W(T) = \sum_{e \in E'} W(e)$ je minimální možná

Poznámka: Kruskalův algoritmus pro minimální kostku
input: ohodnocený graf $G = (V, E, W)$

- i) seřadíme hrany tak, aby $W(e_1) \leq W(e_2) \leq \dots \leq W(e_m)$
- ii) aplikujeme algoritmus $\oplus$

Věta:

Kruskalův algoritmus řeší úlohu minimální kostky.

Definice: (spočetn)

Bud' $G = (V, E, W)$ ohodnocený souvislý graf, $\#V = n \in \mathbb{N}$,

$T_{KR} \subseteq E$ množina $(n-1)$ hran nalezených Kruskalovým algoritmem

$$\mathcal{T} := \{E' \subseteq E \mid (V, E') \text{ je souvislý} \\ \& W(E') \text{ je minimální možná}\}$$

Pro spoj: uvaž' $T_{KR} \in \mathcal{T} \Rightarrow$:

$\rightarrow$ můžeme definovat funkci $g: \mathcal{T} \rightarrow \mathbb{N}$ následovně:

$$\text{Pro } T \in \mathcal{T}: g(T) := \min \{i \in \mathbb{N} \mid \exists e_i \in T \cap e_i \in T_{KR}\}$$

$$\tilde{T} := \arg \max_{T \in \mathcal{T}} g(T), \quad k := g(\tilde{T})$$

- $\bullet e_k \in \tilde{T} \rightarrow (V, \tilde{T} \cup \{e_k\})$ je souvislý graf a má n uzelů a n hran
 $\rightarrow (V, \tilde{T} \cup e_k)$ obsahuje kruh

- $\bullet \exists e \in C: e \in T_{KR}$ ((V, T_{KR}) minimálně obsahuje kruh)

Uvažijme nyní $\tilde{T} \cup e_k \setminus e =: \tilde{T} \cup (V, \tilde{T})$ má n uzelů a má $(n-1)$ hran $\rightarrow$ je strom
 $\rightarrow (V, \tilde{T})$ je kosta (V, E) je souvislý

$$W(\tilde{T}) = W(\tilde{T} \cup e_k) - W(e)$$

Tvrzení: $w(e_k) \leq w(e)$:

Kruskalův algoritmus se rozhodnul pro e_k a ne pro e :

i) $w(e_k) \leq w(e)$ ✓

ii) $w(e) < w(e_k)$

Kruskalův algoritmus nemohl přestat z důvodu, že tvořila kružnici s některými dříve zvolenými $(e_1, \dots, e_{k-1}, e) \in \tilde{T}$.

→ $w(\tilde{T}) \leq w(\tilde{T})$, protože $w(\tilde{T})$ je minimální možná, což nutně $w(\tilde{T}) = w(\tilde{T})$ a tedy $\tilde{T} \in \mathcal{T}$ a $e_k \in \tilde{T}$.

Definice: Orientovaný graf

Orientovaným grafem rozumíme $G = (V, E)$, kde G je graf a $E \subset V \times V$.

Definice: Incidenční matice orientovaného grafu

Incidenční matice orientovaného grafu s $V = \{v_1, \dots, v_m\}$, $E = \{e_1, \dots, e_m\}$ je $B \in \{-1, 0, 1\}^{m, m}$ tak, že:

$[B]_{ij} = \begin{cases} -1, & \text{pokud } e_j \text{ začíná ve } v_i; \\ 1, & \text{pokud } e_j \text{ začíná ve } v_j; \\ 0, & \text{jinak} \end{cases}$

Definice: Kosta orientovaného grafu

Kosta orientovaného grafu $G = (V, E)$ je:

i) podgraf (V, E')

ii) je souvislý a bez kružnic nekvalifikována orientací hran

Věta:

Nechť B je incidence matice orientovaného grafu a B_0 vznikla z B odstraněním libovolného řádku.
Pak počet koster $G =: M$ je:

$$M = \det(B_0 B_0^T).$$

Důkaz:

BÚNO jsme odstranili poslední řádek

$C :=$ libovolná $(n-1) \times (n-1)$ podmatice B_0

Lemma:

$|\det C| = 1 \iff$ odpovídajících $(n-1)$ hran tvoří koster G , označme G' .
($\det C = 0$ jinak)

Důkaz:

indukcí na n :

• $n=2$: $\begin{vmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{vmatrix}$, $\begin{vmatrix} 1 \\ -1 \end{vmatrix}$, $\begin{vmatrix} -1 \\ 1 \end{vmatrix}$ ✓

• $n-1 \sim n$: a) v G' existuje vrchol v_i , $i \leq n-1$ stupně 1

b) v G' není vrchol stupně 1, nebo jediný vrchol stupně 1 je v_n

a) i -tý řádek C obsahuje právě jeden nenulový prvek (± 1)

Paž determinant C rozvineme podle i -tého řádku

$$G' \text{ je koster } G \iff G' \setminus v_i \text{ je koster } G \setminus v_i \iff \overset{10}{\det C} = 1$$

7. přednáška

b) Víme, že každý strom má alespoň 2 listy (vrcholy stupně 1)
 $\Rightarrow G'$ není strom $\Rightarrow$ není to kostra $G \stackrel{?}{\Rightarrow} \det C = 0$

• platí, že $\#V(G') = n$, $\#E(G') = n-1 \Rightarrow$ existuje vrchol stupně 0

$$2(n-1) = 2\#E(G') = \sum_{i=1}^n d(r_i)$$

i) $\exists k \in \{1, \dots, n-1\} : d_G(r_k) = 0 \Rightarrow k$ -tý řádek je nulový $\Rightarrow \det C = 0$

ii) $d_G(r_n) = 0 \Rightarrow$ každá hrana začíná a končí v některém z vrcholů

$r_1, \dots, r_{n-1}$

$\rightarrow$ každý sloupec obsahuje právě jednou 1, -1

$\rightarrow$ součet řádků C je nulový $\rightarrow$ řádky $C \perp \mathbb{Z} \rightarrow \det C = 0$

Počítání determinantu řady:

$$\det(B_0 B_0^T) = \sum (\det C)^2$$

Binet-Cauchy

sčítáme přes všechny čtvercové podmatice B_0 řádku $(n-1)$

Speciální případ: $\#V = n$ a $\#E < n-1$

$\rightarrow G$ není souvislý $\rightarrow G$ má alespoň 2 komponenty

Paž G málu vrcholy přičíslovat společně s hranami tak, že:

$$B_0 = \begin{pmatrix} B_1 & 0 \\ \dots & \dots \\ 0 & B_2 \end{pmatrix} \rightarrow B_0 B_0^T = \begin{pmatrix} B_1 B_1^T & 0 \\ \dots & \dots \\ 0 & B_2 B_2^T \end{pmatrix}$$

$$0 = \det B_1 B_1^T + \det B_2 B_2^T = \det B_0 B_0^T$$

$[B_1 B_1^T]_{ij}$: standardní skalární součin i -tého řádku a j -tého řádku B_1

• $i=j$: $[B_1 B_1^T]_{ii} = d_G(r_i)$

• $i \neq j$: $[B, B^T]_{ij} = -1, (v_i, v_j) \in E \vee (v_j, v_i) \in E$

$[B, B^T]_{ij} = -2, (v_i, v_j) \in E \wedge (v_j, v_i) \in E$

- každý řádek B, B^T se vysčítá na nulu
- sloupce $LZ \rightarrow \det B, B^T = 0 \rightarrow \det B \cdot B^T = 0$

Věta: Kirchhoff's Matrix-tree theorem

Bez $G = (V, E)$ jednoduchý neorientovaný graf.

$V = \{v_1, \dots, v_n\}$, definujeme matici L_0 řádků $(n-1)$:

$$[L_0]_{ij} = \begin{cases} d_G(v_i) & , i=j \\ -1 & , i \neq j, \{v_i, v_j\} \in E \\ 0 & , \text{jinak} \end{cases}$$

Počet koster grafu $G = \det L_0$

Důkaz:

Podle G sestavíme orientovaný graf H :

i) $V(G) = V(H)$

ii) každou hranu G nahradíme dvojicí hran opačné orientace

$B_0 \equiv$ vznikla z incidence matice H smazáním posledního řádku.

~~$\det L_0 = \det B_0 B_0^T$~~
 $\det L_0 = \det B_0 B_0^T$
 #koderkt

Paž $2L_0 = B_0 B_0^T$

• z každé hrany koster G vznikne 2^{n-1} koster H

• $\det B_0 B_0^T = 2^{n-1} \det L_0$

• $[B_0 B_0^T]_{ii} = \text{standardní skalární součin } i\text{-tého vektoru } B_0 \text{ se sebou samým}$
 $= d_{\mathbb{R}}(r_i) = 2 d_{\mathbb{C}}(r_i)$

• $[B_0 B_0^T]_{ij} = \begin{cases} -2, & \text{pokud } \exists r_i, r_j \in E(\mathbb{R}) \\ 0, & \text{jinak} \end{cases}$

Definice: Eulerovský sled / cyklus / graf

Bud' $G = (V, E)$ obecně s násobnými hranami, $\# E = m$.

- Sled $r_0, e_1, r_1, e_2, \dots, e_m, v_m$ nazveme eulerovský, pokud $\forall i, j \in \hat{m} : i \neq j \Rightarrow r_i \neq r_j$
- Cyklus $r_0, e_1, \dots, e_m, r_0$ nazveme eulerovský, pokud $\forall i, j \in \hat{m} : i \neq j \Rightarrow r_i \neq r_j$
- Graf nazveme eulerovský, pokud v něm existuje eulerovský cyklus.

Věta: Eulerova

Necht' $G = (V, E)$ je souvislý graf.

Pak G je eulerovský právě tehdy, když stupně všech vrcholů v G jsou sudé

Důkaz:

$\Rightarrow$: evidentně nutná podmínka

$\Leftarrow$: $i := 1, S_i := \text{liberální vrchol}$

A1. zvolím i -tou barvu b_i / různou od barev $b_1, \dots, b_{i-1}$

A2. vyrazím z S_i , po neobarvených hranách chodím náhodně, pokud se, když nějakou hranu použiji, tak ji obarvím b_i ; až nemáme pokračovat

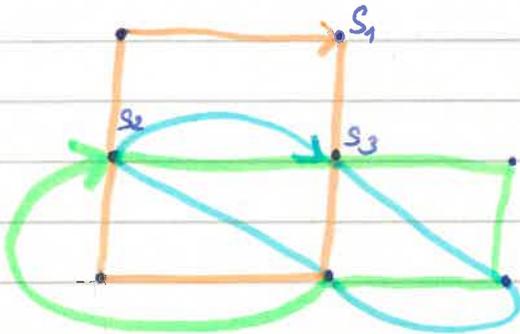
A3 $\rightarrow$ vrátil jsem se do S_i a nyní všechny hrany incidentní s S_i jsou již obarvené

Mohou nastat možnosti:

- a) všechny hrany jsou již obarvené $\rightarrow B1$
- b) v G zbyvají neobarvené hrany $\rightarrow A4$

$\downarrow$
 $A4 \rightarrow i := i+1$

$S_i :=$ libovolný uzel, se některé hrany incidentní s S_i jsou obarvené a některé neobarvené

Spojíme cykly do jednoho (eulerovského)

- vyrazíme z S_1 po 1. cyklu
- když se vrátíme na S_1 - startovní uzel začítim nepřipraveného cyklu, tak na tento ($i-1$) cyklus přestoupíme a obkroužíme ho celý, pak se vrátíme na cyklus předchozí

Věta:

Bud' $G = (V, E)$ souvislý graf.

Paž G obsahuje eulerovský sled právě tehdy, když počet uzlů lichého stupně je 0 nebo 2

8. přednáška: Hamiltonovské cesty a kružnice

Definice: Hamiltonovská cesta / kružnice / graf

Bud' $G = (V, E)$ graf, $\#V = n$, potom:

- i) Cesta α v G se nazývá hamiltonovská, má-li délku $(n-1)$.
- ii) Kružnice α v G se nazývá hamiltonovská, má-li délku n .
- iii) Graf se nazývá hamiltonovský, obsahuje-li hamiltonovskou kružnici.

Věta: Dirac

Bud' $G = (V, E)$ graf, $\#V = n$.

Pokud $\delta(G) \geq \frac{n}{2}$, potom G je hamiltonovský.

Důkaz: (sporn)

Necht' $\delta(G) \geq \frac{n}{2}$, G není hamiltonovský.

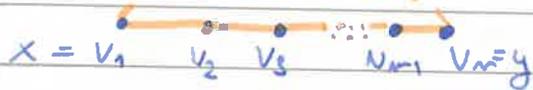
Bud' $G^* \supseteq G$, $V(G^*) = V(G)$ podgraf G maximálně nehamiltonovský,

tj.: $G^* + e$ je hamiltonovský $\forall e \in \binom{V}{2} \setminus E$

$\rightarrow \exists x, y \in V$: i) $\{x, y\} \notin E$

ii) $G^* + \{x, y\}$ obsahuje hamiltonovskou kružnici

α v G^* :

$$S := \{i \mid \{x, v_{i+1}\} \in E^*\}$$

$$T := \{i \mid \{y, v_i\} \in E^*\}$$

Paž platí: $S \cap T = \emptyset$, $n \notin S, n \notin T \rightarrow n \geq \#(S \cup T) = \#S + \#T = d_{G^*}(x) + d_{G^*}(y)$

$\rightarrow n \geq d_G(x) + d_G(y) \geq \frac{n}{2} + \frac{n}{2} = n$

Věta: Ore

Bud' $G = (V, E)$ graf, $\#V = n$, $x, y \in V$: i) $\{x, y\} \in E$
ii) $d(x) + d(y) \geq n$.

Paž G je hamiltonovský $\Leftrightarrow G + \{x, y\}$ je hamiltonovský

Definice: Uzávěr grafu

Bud' $G = (V, E)$ graf, $\#V = n$.

Konstruuji posloupnost $G = G_0 \subset G_1 \subset \dots \subset G_k$ tak, že:

i) $V(G) = V(G_i)$, $\forall i \in k$

ii) $E(G_{i+1}) = E(G_i) + \{x_i, y_i\}$,

kde $\{x_i, y_i\} \in E(G_i)$

$d_{G_i}(x_i) + d_{G_i}(y_i) \geq n$

a po G_k platí: $\forall x, y \in V: \{x, y\} \in E(G_k) \Rightarrow d_{G_k}(x) + d_{G_k}(y) < n$.

Paž G_k nazveme uzávěr grafu G , značíme $\bar{G}$.

Důsledek:

Graf G je hamiltonovský $\Leftrightarrow \bar{G}$ je hamiltonovský

Věta: Chvátal

Bud' $G = (V, E)$ graf, $d_1 \leq \dots \leq d_n$ stupně vrcholů v G .

Pažud $\forall k < \frac{n}{2}$ ($d_k \leq k \Rightarrow d_{n-k} \geq n-k$) $(*)$, paž G je hamiltonovský!

Důkaz: (s pomocí)

Ukážeme, že uzávěr $\bar{G}$ splňuje $(*)$ je úplný graf.

Necht $\exists x, y \in V: \{x, y\} \in E(\bar{G})$; tedy $d_{\bar{G}}(x) + d_{\bar{G}}(y) < n$.

• volíme takovou dvojici $\{x, y\}$, paž která je $d_{\bar{G}}(x) + d_{\bar{G}}(y)$ maximálně možný.

$$q := d_{\bar{G}}(x) \stackrel{\text{Důkaz}}{\leq} d_{\bar{G}}(y) < n - d_{\bar{G}}(x) = n - q, \text{ tj. } \boxed{q < \frac{n}{2} (*)}$$

Dále definujeme množiny S, T jako:

$$S := \{w \in V \mid \exists x, w \exists \bar{G}\} \rightarrow \#S = n-1-q$$

$\forall w \in S$: $d_{\bar{G}}(w) \leq d_{\bar{G}}(y) \leq n-q-1 \rightarrow V\bar{G}$ máme $n-q$ vrcholů

$$S' := S \cup \{x\} \rightarrow \#S' = n-q$$

stupně nejvýše $n-q-1$ a
body $(d_i)_{i=1}^m$ je alespoň $n-q$ prvků
menších, než $n-q-1 \Rightarrow d_m \leq n-q-1$ (#2)

$$\forall w \in S': d_{\bar{G}}(w) \leq n-q-1$$

$$T := \{w \in V \mid \exists y, w \exists E(\bar{G})\} \rightarrow \#T = n-1-d_{\bar{G}}(y) \geq q$$

$\forall w \in T$: $d_{\bar{G}}(w) \leq d_{\bar{G}}(x) \leq q \rightarrow V\bar{G}$ máme alespoň maximálně q vrcholů
stupně nejvýše q a body

$$G: \begin{matrix} d_1 & \leq & d_2 & \leq & \dots & \leq & d_m \\ \text{"} & & \text{"} & & & & \text{"} \end{matrix} \quad \text{a } (d_i)_{i=1}^m \text{ je alespoň } q \text{ prvků menších (nutoramo)}$$

$$\bar{G}: d_1' \leq d_2' \leq \dots \leq d_m'$$

$$\text{než } q \Rightarrow d_q \leq q \text{ (#2)}$$

$$\rightarrow \textcircled{\#_1} + \textcircled{\#_2} + \textcircled{\#_3} \text{ spor } \leadsto \textcircled{*}$$

Věta: Polsa

Budte $G = (V, E)$ graf, $d_1 \leq d_2 \leq \dots \leq d_n$ stupně vrcholů v G .

Pokud $\forall k < \frac{n}{2}: d_k > k$, pak G je hamiltonovský.

Lemma:

Bud' $G = (V, E)$ graf.

Definujme $G^* := (V \cup \{w\}, E \cup \{\{w, x\} \mid x \in V\})$.

Pak G^* je hamiltonovský $\Leftrightarrow G$ obsahuje hamiltonovskou cestu.

9. přednáška

Věta:

Každý samokomplementární graf obsahuje hamiltonovskou cestu.

Důkaz:

Necht' $G = (V, E)$ je samokomplementární graf.

Uspořádáme vrcholy tak, že jejich stupně splňují:

$$d_1 \leq d_2 \leq \dots \leq d_n.$$

Jeho doplněk potom má stejné:

$$\underbrace{n-1-d_1}_{d_n} \geq \underbrace{n-1-d_2}_{d_{n-1}} \geq \dots \geq \underbrace{n-1-d_n}_{d_1}$$

G je samokomplementární, tj.: $G \cong \bar{G}$ a tedy

$$\forall i \in \hat{n} : d_i = n-1-d_{n+1-i}$$

Nyní definujeme graf $G' := (V \cup \{x\}, E \cup \{ \{x, v\} \mid v \in V \})$, kde $x \in V$.

Obnovíme stupně vrcholů G' jako d'_i . Zřejmě potom platí:

$$d'_i = d_i + 1 \text{ a } d'_{n+1} = n, \forall i \in \hat{n}$$

Zvolme nyní $k < \frac{n+1}{2}$ libovolně, pak platí:

$$d'_k \leq k \Leftrightarrow d_k + 1 \leq k \Leftrightarrow (n-1-d_{n+1-k}) + 1 \leq k \Leftrightarrow n-k \leq d_{n+1-k} \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow (n+1)-k \leq (d_{n+1-k} + 1) \Leftrightarrow d'_{n+1-k} \geq (n+1)-k$$

Definice: Párování (matching)

Bud' $G = (V, E)$ graf.

Párování (matching) v G je podmnožina $M \subseteq E$ taková, že:

$$\forall e, f \in M : e \neq f \Rightarrow e \cap f = \emptyset$$

Definice: Maximální párování

Řekneme, že párování v M je maximální, pokud pro každé jiné párování M' platí $\#M \geq \#M'$.

Definice: M-saturovaný vrchol, perfektní párování

Necht' M je párování v $G = (V, E)$, $v \in V$.

Řekneme, že v je M -saturovaný, jestliže $\exists e \in M : v \in e$.

Je-li každý vrchol z V M -saturovaný, říkáme, že M je perfektní párování.

Poznámka:

Každé perfektní párování je maximální.

Neht' podmínka pro existenci perfektního párování je $\#V \in 2\mathbb{N}$.

Poznámka: Perfektní párování bi-partitních grafů

Uvažujme bi-partitní graf $G = (V_1 \cup V_2, E)$.

Neht' podmínkou existence perfektního párování je rovnost $\#V_1 = \#V_2$.

Připomeňme, že adjacency matice bi-partitního grafu lze psát:

$$A_G = \begin{pmatrix} 0 & B \\ B^T & 0 \end{pmatrix}$$

Bud' $\pi \in S_n$, pak $M := \{ \{v_{i-1}, v_i\} \mid i \in \hat{n} \}$ predstavuje perfektnú párovanú podmnožinu, kedyž: $b_{1\pi(1)} \cdot b_{2\pi(2)} \cdot \dots \cdot b_{n\pi(n)} = 1$.

Počet perfektných párovaní v G je rovný rovnakej permanentnej matici B :

$$\text{per } B = \sum_{\pi \in S_n} b_{1\pi(1)} \cdot \dots \cdot b_{n\pi(n)}$$

Definícia: M -strídajúca / M -zlepšujúca cesta

Nechť M je párovanie v grafe $G = (V, E)$.

Keďže, táto cesta $(v_i)_{i=0}^k$ je M -strídajúca, jestliže:

$$\forall i \in \hat{k-1} : \{v_{i-1}, v_i\} \in M \Leftrightarrow \{v_i, v_{i+1}\} \notin M.$$

M -strídajúca cesta $(v_i)_{i=0}^k$ nazývame M -zlepšujúca, jestliže vrcholy v_0, v_k nejsou sádkované.

Definícia: Symetrická diferencia

Bud' A, B množiny.

Symetrickou diferenciou množín A, B nazývame množinu:

$$A \Delta B := (A \setminus B) \cup (B \setminus A) = (A \cup B) \setminus (A \cap B)$$

Věta: Berge

Párovanie v grafe G je maximálne podmnožinou, kedyž v G neexistuje M -zlepšujúca cesta.

Důkaz: (spájem)

$\Rightarrow$: Necht' M je maximální a přitom existuje M -lepší cesta, označme P .

Poř definujeme pořadí $M' := M \Delta P$.

Tj.: M' vznikne tak, že mimo cesty necháme M jak je a na cestě od nás do M' nacopáme jen ty hrany, které nejsou v M .

Jeřejme, že M' bude opět pořadí, přičemž $\#M' > \#M$, to je spor.

$\Leftarrow$: Necht' $\alpha \in G$ nesebestuje M -lepší cestu a přitom M není maximální.

Pak existuje pořadí $M' : \#M' > \#M$.

Definujeme graf $H := (V, M \Delta M')$.

Zřejmé je, že H se skládá jen z křížnic a cest, na nichž se střídají hrany z M a z M' (to také znamená, že v H jsou všechny hrany sudé délky).

Přitom $\#M' > \#M$, takže toto $M \Delta M'$ obsahuje více křížnic než cest. Z toho plyne, že v H musí existovat alespoň jedna křížnice větší délky, která obsahuje $2k+1$ ($k \in \mathbb{N}_0$) hran. Z toho k hran je z M a $(k+1)$ hran je z M' , a navíc její koncové body nejsou M -sousední v G .

Taková cesta je ale M -lepší a to je spor.

Definice: Množina sousedů

Množinou sousedů vrcholu v v grafu $G = (V, E)$ rozumíme množinu

$$N(v) := \{u \in V \mid \{u, v\} \in E\}.$$

Množinou sousedů vrcholů z množiny $S \subset V$ rozumíme množinu

$$N(S) := \bigcup_{v \in S} N(v)$$

Věta: Hall

Necht' $G = (V_1 \cup V_2, E)$ je bi-partitní graf.

Pakem v G existují párově saturející celé V_1 právě tehdy, když

$$\forall S \subset V_1: \#N(S) \geq \#S.$$

Důkaz:

$\Rightarrow$: Každý vrcholu ve V_1 ovládá hrana z M a ty mají ve V_2 různé konce (jsou z M).

To nutně platí i pro $\forall S \subset V_1$.

$\Leftarrow$: Necht' G splňuje Hallovu podmínku a zároveň neobsahuje párově saturející celé V_1 .

Položme $S :=$ minimální vrcholové podkrytí a necht' $S = \tilde{V}_1 \cup \tilde{V}_2$, kde $\tilde{V}_1 \subset V_1$ a $\tilde{V}_2 \subset V_2$

$$\#V_1 > \#S = \#\tilde{V}_1 + \#\tilde{V}_2 \Rightarrow \#\tilde{V}_2 < \#V_1 - \#\tilde{V}_1 = \#(V_1 \setminus \tilde{V}_1)$$

V G nemůže existovat hrana s jedním koncem ve $V_1 \setminus \tilde{V}_1$ a druhým koncem ve $V_2 \setminus \tilde{V}_2$

$$\rightarrow N(V_1, \tilde{V}_1) \subset \tilde{V}_2$$

$$\text{A tedy } \#N(\underbrace{V_1, \tilde{V}_1}_T) \leq \#\tilde{V}_2 < \#(V_1, \tilde{V}_1)$$

$$\rightarrow \exists T \subset V: \#N(T) < \#T$$

Definice: Vrcholové pokrytí

Buďte $G=(V, E)$ graf, $S \subset V$.

Řekneme, že S je vrcholové pokrytí G , jestliže $\forall e \in E: \exists s \in S: se \in E$.

Dále definujeme:

i) $\nu(G) :=$ velikost maximálního párování α G

ii) $\tau(G) :=$ velikost minimálního vrcholového pokrytí G

Poznámka:

• Obecně platí $\nu(G) \leq \tau(G)$.

• Pokud pro nějaké párování M a vrcholové pokrytí S platí $\#M = \#S$,
pak M je maximální párování a S minimální vrcholové pokrytí.

Věta: König - Eggenrovy

Necht $G=(V_1, V_2, E)$ je bi-partitní graf, pak $\nu(G) = \tau(G)$

Důkaz:

Necht M je maximální párování α G .

i) pokud M je perfektní, pak tvrzení platí

ii) pokud M není perfektní, konstruujeme $U \subset V_1$ nesaturované vrcholy a položíme:

$$X := \{v \in V_1 \mid \exists u \text{ do } \alpha \text{ vede } M\text{-středající cesta, } u \in U\}$$

$$Y := \{v \in V_2 \mid \exists u \text{ do } \alpha \text{ vede } M\text{-středající cesta, } u \in U\}$$

Dále definujeme $N(x) := \{u \mid \{u, x\} \in E\}$ (immediátní sousedství)

- Ukážeme, že $N(x) = Y$, tam: i) do každého vrcholu Y vede hrana z X
ii) neexistují hrany s jedním koncem x a druhým $m \in X$

i) Každá M -středající cesta z $u \in U$ nutně končí v X (neboe podloužit),
kdyby končila v Y , tak má lichou délku $\rightarrow$ koncový bod není M -saturovaný
 $\rightarrow$ cesta je M -středající
 $\rightarrow$ i) platí $\checkmark$

ii) $\forall x \in X : \forall z \in Y : \{x, z\} \in E \Rightarrow z \in Y :$

$\exists P_x$ M -středající cesta z U do x (její poslední hrana je nutně z M)

$\cdot \{x, z\} \in P_x$: potom $P_x \setminus \{x, z\}$ je M -středající z U do $z \Rightarrow z \in Y$

$\cdot \{x, z\} \notin P_x$: $\{x, z\} \notin M$, potom $P_x + \{x, z\}$ je M -středající cesta z U do z

$\rightarrow z \in Y \checkmark$ ii) platí $\checkmark$

- Ukážeme, že $K := (V_1 \setminus X) \cup Y$ je i) neholově použitelná
ii) $\#K = \#M$

i) Kdyby ne: $\exists e \in E(G)$, která nemá ani jeden konec v K

$\uparrow$ tj.: $e = \{u, v\} \Rightarrow u \in X \wedge v \in V_1 \setminus Y$, spoř. s $N(x) = Y$

ii) Pokud $\#K \neq \#M$, pak $\#K > \#M \Rightarrow \exists e \in M$ s oběma konci v K ,

necht' $e = \{x, y\} : x \in V_1 \setminus K = V_1 \setminus X$

$y \in V_1 \setminus K = Y$

$\rightarrow \exists P_y$: M -středající cesta z $u \in U$ do y $\rightarrow$ nutně poslední hrana není z M

$\rightarrow$ Potom $P_y + e$ je M -středající cesta z u do $x \Rightarrow x \in X$, spoř.

10. přednáška

Definice: Regulární graf

Graf $G = (V, E)$ je regulární (k -regulární), jestliže

$$\mathcal{D}(G) = \Delta(G) = k \in \mathbb{N}.$$

Důsledek:

Regulární bi-partitní graf má perfektní párování.

Důkaz:

$$\cdot \#V_1 \cdot k = \#V_2 \cdot k = \#E \rightarrow \#V_1 = \#V_2 \text{ (je splněna nutná podmínka)}$$

• Bud' $S \subset V_1$ fixní:

E_1 := kraj s jedním koncem $\in S$

E_2 := kraj s jedním koncem $\in N(S)$

$$\rightarrow E_1 \subset E_2 \Rightarrow \#E_1 \leq \#E_2$$

$$\rightarrow k \#S = \#E_1 \leq \#E_2 = k \#N(S) \rightarrow \#S \leq \#N(S)$$

Věta: Tutte

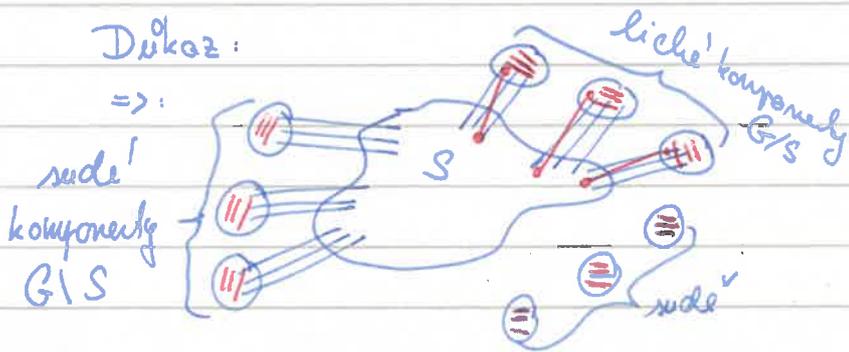
Necht' $G = (V, E)$ je graf.

G má perfektní párování právě tehdy, když:

$$\forall S \subset V: C_0(G|S) \leq \#S.$$

$C_0(G)$ je počet tzv. lichých komponent,

(j.: komponent s lichým počtem vrcholů grafu G)

$\exists$ n ideální'm případě, tj. n případě dovolujícím co nejmenší počet vrcholů $n \in S$ máme $C_2(G|S) = \#S$.
 Jinak jich je $n \in S$ nutně více.

$\Leftarrow$: (sporem)

Necht' $\forall S \subset V: C_2(G|S) \leq \#S$ a $n \in G$ není perfektní párování

• Pro $S = \emptyset$ máme $C_2(G) \leq 0 \rightarrow$ každá komponenta je suda'

• $G^* \supset G$, $V(G^*) = V(G)$ maximální nadgraf tak, že nemá perfektní párování
 není úplný

• $U := \{x \in V \mid d_{G^*}(x) = n-1\}$ ($\#V(G) = n$)

$\rightarrow C_2(G^*|U) \leq C_2(G|U) \leq \#U$

Při přidání'm hran, které z G udělaly G^* do $G|U$ počet všech komponent

- měrně - hrana n rozeví komponenty
  - hrana mezi 2 sudými komponentami
  - hrana mezi sudou a lichou komponentou

• klesne o 2 - hrana mezi lichými komponentami

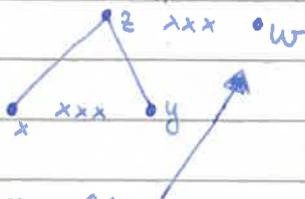
Zbytro' ukázat : (spoem)

Každá' komponenta $G^* \setminus U$ je úplný graf.

Nechť komponenta G_1 není úplná :

$\nabla_j \dots$ Existuje alespoň dva vrcholy, které nejsou spojeny hranou

$\rightarrow \exists x, y, z \in V(G_1) :$

$z \in V(G_1) \Rightarrow z \notin U \Rightarrow \exists w \in U :$

Zároveň G^* je maximální bez perfektního párování

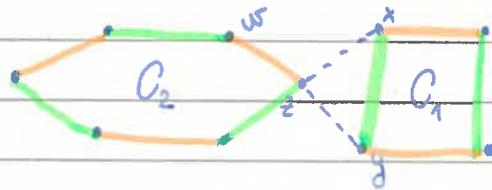
$\rightarrow G^* + \{x, y\}$ má perfektní párování $M_{xy} \Rightarrow \{x, y\} \in M_{xy}$

$\rightarrow G^* + \{z, w\}$ má perfektní párování $M_{zw} \Rightarrow \{z, w\} \in M_{zw}$

$H := (V, M_{xy} \Delta M_{zw}) \Rightarrow d_H(v) \in \{0, 2\}$

$\rightarrow H$ tvoří izolované body a sady květnice

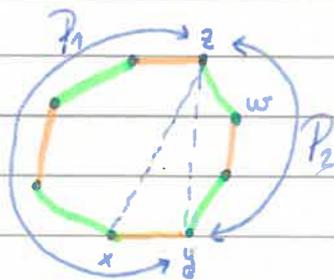
i) $\{x, y\}$ a $\{z, w\}$ leží na různých květnicích :

$\tilde{M} := (M_{zw} \setminus C_2) \cup (M_{xy} \cap C_2)$

je perfektní párování na G^* , to je spor

ii) $\{x, y\}$ a $\{z, w\}$ leží na stejné květnici :

$\tilde{M} := (M_{zw} \setminus P_2) \cup (M_{xy} \cap P_2) \cup \{z, y\}$

je perfektní párování na G^* , to je spor

11. přednáška

Věta:

Necht' $T = (V, E)$ je strom.

Potom T má perfektní párování právě tehdy, když $\forall v \in V: C_L(T \setminus v) = 1$.

Důkaz:

$\Rightarrow$: Tuttle: $\forall v \in V: C_L(T \setminus v) \leq 1$

Proč nemůže platit $C_L(T \setminus v) = 0$?

Pať by $T \setminus v$ měl sudý počet vrcholů, tedy T by měl lichý počet vrcholů a zároveň T nemůže mít perfektní párování.

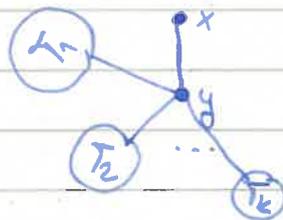
$\Leftarrow$: Indukcí na počet vrcholů

i) $m = 1$: $C_L(T \setminus v) = C_L(\emptyset) = 0$

$\rightarrow$ není splněn předpoklad implikace, a tato implikace platí

ii) $\{1, \dots, m-1\} \rightarrow m$

T je strom $\Rightarrow \exists x \in V(T) : d_T(x) = 1$

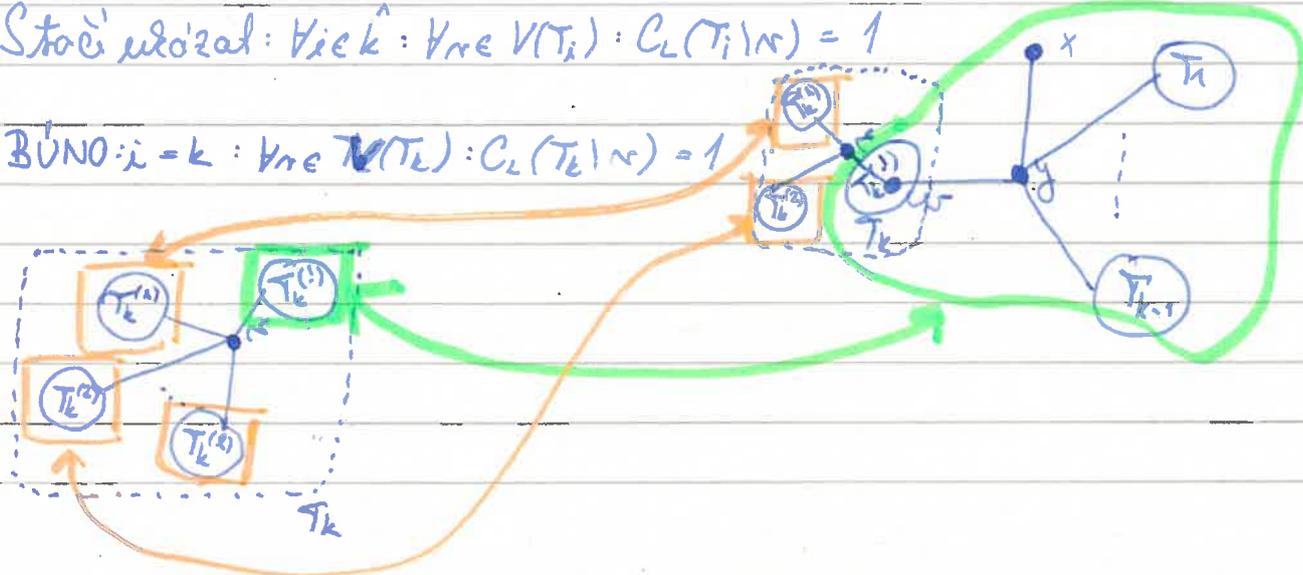

$C_L(T \setminus y) = 1 \rightarrow \exists x$ je licho' komponenta

$T_1, \dots, T_k$ jsou sestro' komponenty

Stačí ukázat: $\forall i \in \{1, \dots, k\} : \forall v \in V(T_i) : C_L(T_i \setminus v) = 1$

BÚNO: $i = k : \forall v \in V(T_k) : C_L(T_k \setminus v) = 1$

- „oranžové“ komponenty jsou stejné v obou obřezcích
  - „zelené“ komponenty se liší, ale ponořeno má o sedmkrát více vrcholů než lesa
- 1 v levé části obrázku je právě jedna lišta

Definice: K-krasové obarvení

Nechť $G=(V,E)$ je graf.

K -krasové obarvení G je zobrazení $\varphi: E \rightarrow \hat{K}$.

Definice: Vložitelné k-krasové obarvení

K -krasové obarvení φ v G je vložitelné, jestliže

$\forall e, f \in E, e \neq f: e \cap f \neq \emptyset \Rightarrow \varphi(e) \neq \varphi(f)$

Definice: Krasové barevnost (chromatic index)

Krasové barevnost, označme $\chi'(G)$ je nejmenší $k \in \mathbb{N}$ tak, že G má vložitelné k -krasové obarvení.

Poznámka:

• $\Delta(G) \leq \chi'(G)$

• φ vložitelné k -krasové obarvení,
pro $i \in \hat{K}: \varphi^{-1}(i)$ je množina na G

Věta:

Nechť $G = (V_1 \cup V_2, E)$ je bi-partitní graf.
Paž $\chi'(G) = \Delta(G)$.

Důkaz:

i) Nechť G je regulární

→ v G existuje perfektní párování M_1

• každý M_1 dostane barvu 1.

• uvoříme (bi-partitní) graf $G \setminus M_1 =: G_2$

→ G_2 je $(k-1)$ -regulární → existuje perfektní párování M_2

• každý z M_2 dostane barvu 2.

⋮

po k -krocích máme obarveno: $\chi'(G) \leq \Delta(G) \wedge \Delta(G) \leq \chi'(G)$

Obecně

ii) G není regulární

→ do V_1 nebo V_2 přidáme vrcholy, až aby $\#V_1 = \#V_2 = \max\{\#V_1, \#V_2\}$,
pak přidáme hrany tak, aby vznikl $\Delta(G)$ -regulární graf H

$$\rightarrow \Delta(G) \leq \chi'(G) \leq \chi'(H) \leq \Delta(H) = \Delta(G)$$

zkonstruujeme   z i)   zkonstruujeme

Věta: Vizing

Nechť $G = (V, E)$ je graf.

Paž $\Delta(G) \leq \chi'(G) \leq \Delta(G) + 1$

Definice: Optimální hranové obarvení

Nechť $G = (V, E)$ je graf.

Řekneme, že k -hranové obarvení φ je optimální, jestliže:

$\sum_{v \in V} d_{\varphi}(v)$ je maximální možná (přes všechny k -hranové obarvení)

12. přednáška

Poznámka:

- $b_G(r)$ je počet barev použitých na hranách incidentních s r
- $\forall r \in V: 1 \leq b_G(r) \leq d(r)$
- Pokud pro všechna $r \in V$ platí $b_G(r) = d_G(r)$, pak G je *mlatvá*.

Lemma 1:

Necht' $G=(V,E)$ je souvislý graf, který nemá liché kružnice.
Pak existuje 2-hranové obarvení G takové, že na každém
vrcholu, stupně alespoň dva, jsou obě barvy.

Důkaz:

i) G je eulerovský

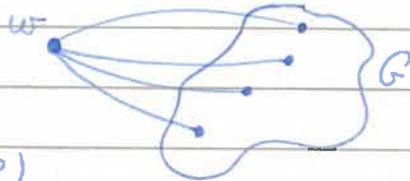
Projdeme G eulerovským cyklem a na střídavě barvíme hrany.

- existuje vrchol stupně $d \geq 4 \rightarrow$ upozíme z tohoto bodu
- všechny vrcholy mají stupně $d=2 \rightarrow G$ je sudá kružnice

ii) G není eulerovský

Definujeme $\tilde{G}$ jako:

$$\tilde{G} := (V \cup \{w\}, E \cup \{\{w, x\} \mid d_G(x) \equiv 1 \pmod{2}\})$$

- x lichého/sudého stupně v $G \rightarrow x$ sudého stupně v $\tilde{G}$
- $d_{\tilde{G}}(w) = \#$ vrcholů lichého stupně (sudé číslo, protože $\sum_{v \in V} d_G(v) = 2E$)

$\rightarrow$ v $\tilde{G}$ pocházíme eulerovský cyklus začínající v w a střídavě barvíme

Lemma 2:

Necht $\varphi: E \rightarrow k$ je k -hranově optimální obarvení grafu $G=(V, E)$ a necht dále existuje vrchol $u \in V$ a dvě hrany, i, j' takové, že i' je na vrcholu, u' alespoň drabát a j' na vrcholu, u' není.

Paž komponenta grafu $(V, \varphi^{-1}(i) \cup \varphi^{-1}(j))$ obsahující vrchol u je říčko kruznice.

Důkaz: (sporem)

Necht příslušná komponenta C_u nemá žádné kruznice.

Paž sestavíme novou k -hranově obarvení G , tak že

$$\forall e \in E \setminus E(C_u) : \tilde{\varphi}(e) = \varphi(e)$$

a hrany $E(C_u)$ obarvíme hranami, i' a j' podle lemma 1.

- Vrcholy mimo C_u : $b_{\tilde{\varphi}}(v) = b_{\varphi}(v)$
- Vrcholy $v \in C_u$, které nemají stupeň 1 : $b_{\tilde{\varphi}}(v) = b_{\varphi}(v)$
- Vrcholy $v \in C_u$ s vyjímkou, u' , které mají stupeň alespoň dva $v \in C_u$: $b_{\tilde{\varphi}}(v)$ neklesne
- Vrchol u : $b_{\tilde{\varphi}}(u) = b_{\varphi}(u) + 1$

$$\rightarrow \sum b_{\tilde{\varphi}}(v) > \sum b_{\varphi}(v) \rightarrow \text{spor s optimalitou}$$

Věta: Vizing

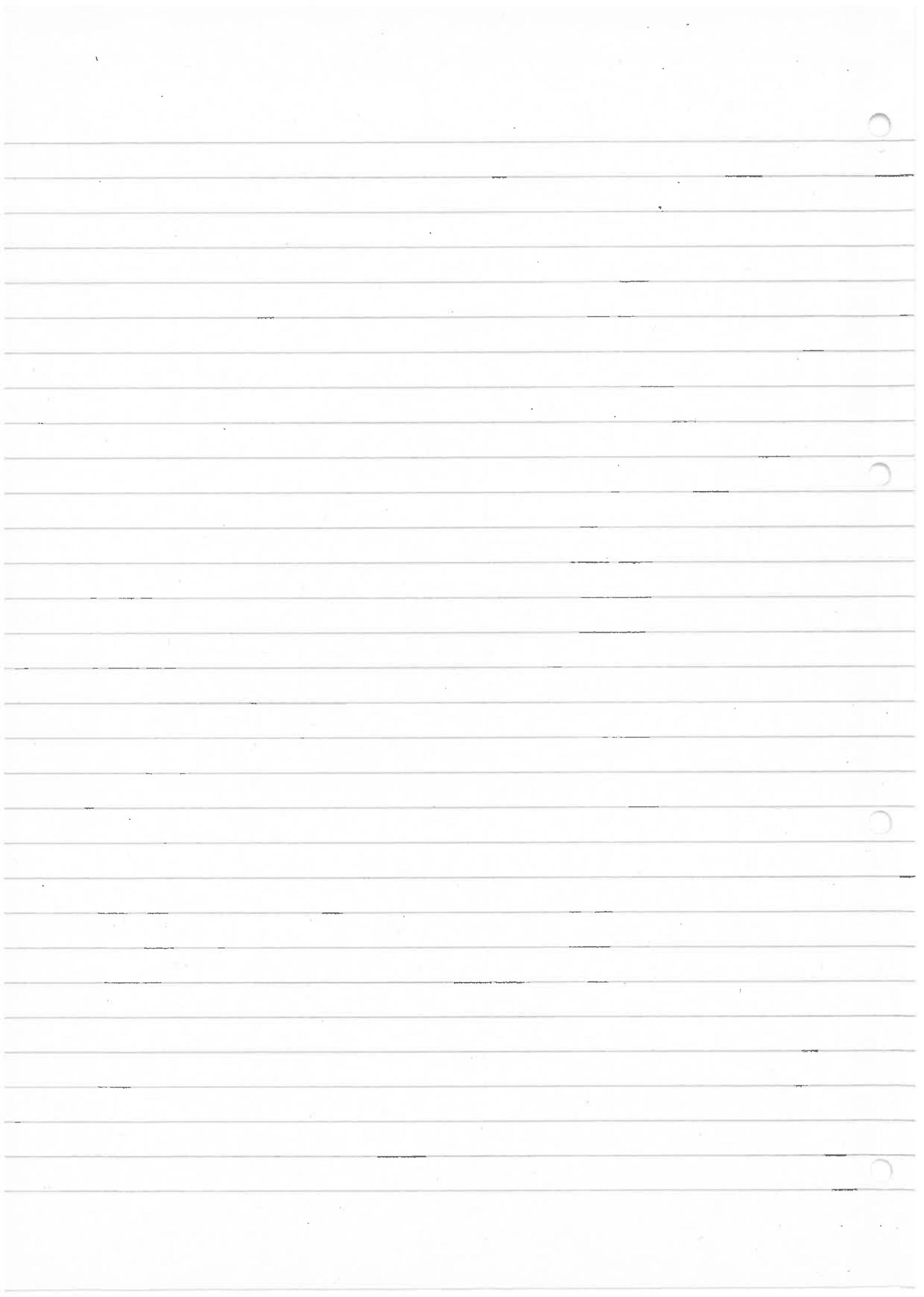
$$\Delta(G) \leq \chi(G) \leq \Delta(G) + 1$$

Důkaz:

Nechť φ je optimální obarvení grafu $G = (V, E)$ pomocí $\Delta(G) + 1$ barev.

Ukažeme, že φ je vlastně (sporem):

• φ není vlastní: $\exists u \in V : b_\varphi(u) < d_G(u) \Rightarrow \exists$ barva c , která je na u alespoň dvakrát
a navíc pro každý $v \in V$ existuje barva, která na v není

13. přednáška

Definice: Řez v síti, kapacita řezu

Nechť $N = (G, p, s, c)$ je síť a $S \subset V(G)$ tak, že $p \in S, s \notin S$.

Doložíme $\bar{S} := V(G) \setminus S$.

Řezem v síti N rozumíme $(S, \bar{S})$.

Kapacita řezu $f(S, \bar{S})$ je $C((S, \bar{S}))$:

$$C((S, \bar{S})) = \sum_{\substack{e \in E \\ e^+ \in S \\ e^- \in \bar{S}}} c(e)$$

Věta:

Nechť f je tok a $(S, \bar{S})$ je řez v síti $N = (G, p, s, c)$.

Potom:

$$\text{val } f = \sum_{\substack{e \in E \\ e^+ \in S \\ e^- \in \bar{S}}} f(e) - \sum_{\substack{e \in E \\ e^+ \in \bar{S} \\ e^- \in S}} f(e) \leq C((S, \bar{S})).$$

Poznámka:

Podobně v síti N máme f a $(S, \bar{S})$ tak, že $\text{val } f = C((S, \bar{S}))$, pak f je maximální tok v N .

$(S, \bar{S})$ je tzv. minimální řez v N

Důkaz:

$$\text{val } f = \sum_{e^+ = p} f(e) - \sum_{e^- = s} f(e) = \sum_{r \in S} \left(\sum_{e^+ = r} f(e) - \sum_{e^- = r} f(e) \right) =$$

$$= \sum_{\substack{e \in E \\ e^+ \in S \\ e^- \in S}} f(e) + \sum_{\substack{e \in E \\ e^+ \in S \\ e^- \in \bar{S}}} f(e) - \sum_{\substack{e \in E \\ e^+ \in \bar{S} \\ e^- \in S}} f(e) - \sum_{\substack{e \in E \\ e^+ \in \bar{S} \\ e^- \in \bar{S}}} f(e) = \sum_{\substack{e \in E \\ e^+ \in S \\ e^- \in \bar{S}}} f(e) - \sum_{\substack{e \in E \\ e^+ \in \bar{S} \\ e^- \in S}} f(e)$$

$v_1, e_1, v_2, e_2, \dots, e_{k-1}, v_k$

Definice: Polocerta

Polocerta $\sim$ orientovanem grafu je ~~...~~ $\text{kol, n\ddot{e}}$:

- i) $\forall i, j \in \hat{k} : i \neq j \rightarrow v_i \neq v_j$
- ii) $\forall i \in \hat{k} : (v_i, v_{i+1}) = e_i \vee (v_{i+1}, v_i) = e_i$ ~~...~~

Definice: Rezervi' pabcerta

Rezervi' pabcerta $\sim$ siti $N = (G, p, s, c)$ ^{stolem f} je pabcerta P $\text{kol, n\ddot{e}}$:

- i) začetek P je p
  - ii) $\kappa(P) > 0, k$
- kde $\kappa(P) := \min_{e \in P} \eta(e)$

Definice: Rezerva krajy

Polocerta P s počatkom $\sim$ p
 Rezervna krajy $e \in P$ $\text{povinn\ddot{e}}$ $\eta(e)$:

$$\eta(e) := \begin{cases} c(e) - f(e), & \text{pokud } e \text{ je na } P \text{ orientovana od } p \\ f(e) & , \text{ pokud } e \text{ je na } P \text{ orientovana k } p \end{cases}$$

Veta: Ford & Fulkerson

Tok f $\sim$ siti $N = (G, p, s, c)$ je maximální' pohn' tok, když $\sim$ N neexistuje rezervni' pabcerta s koncem $\sim$ s.

Důkaz:

$\Rightarrow$: Necht' P je rezervni' pabcerta s koncem $\sim$ s.

Upravime tok f následovně:

$$\tilde{f}(e) := \begin{cases} f(e) + \kappa(P), & \text{pokud } e \text{ je na } P \text{ orientovana od } p \\ f(e) - \kappa(P), & \text{pokud } e \text{ je na } P \text{ orientovana k } p \\ f(e) & , \text{ jinak (tzn. } e \notin P) \end{cases}$$

platí: i) f je tok

$$\text{ii) } \text{val } \tilde{f} = \text{val } f + \overbrace{\pi(P)}^{20} > \text{val } f$$

$\Leftarrow$: Necht r, N existuje rezemi' potocita s koncem r v S :

Najdeme zís kapacitou $c(S, \bar{S}) = \text{val } f$

Polozime $S := \{r \in V(G) \mid r, N \text{ existuje rezemi' potocita s koncem } r \text{ v } S\}$
 $\bar{S} = V(G) \setminus S$

Majme $(x, y) : x \in S \wedge y \in \bar{S} : \pi(P_x + (x, y)) = 0 \Rightarrow \pi((x, y)) = 0 \Rightarrow f((x, y)) = c((x, y))$

$$(u, z) : u \in \bar{S} \wedge z \in S : \pi(P_z + (u, z)) = 0 \Rightarrow f((u, z)) = 0$$

$$\rightarrow \text{val } f = \sum_{\substack{e \in E \\ e \in S}} f(e) - \sum_{\substack{e \in E \\ e \in \bar{S}}} f(e) = \sum_{\substack{e \in E \\ e \in S}} c(e) - 0 = c(S, \bar{S})$$

Veta: Max-flow min-cut

V libovolne' siti je hodnota maximalniho toku rana kapacite' minimálniho rezu.

Veta: O celčíselnem toku

Necht N je siti s celčíselny'ni kapacitami,

Potom r, N existuje maximalni tok s celčíselny'ni hodnotami

Definice: Booleany' tok

Tok r siti N nazveme Booleany', jestliže $\forall e \in E : f(e) \in \{0, 1\}$.

14. přednáška

Teorie:

V síti N existuje tok f s hodnotou $\text{val } f = \neq \frac{1}{2}$ právě tehdy, když
 αG existuje porovnávací saturovaný celo' $\frac{1}{2}$

Důkaz:

$\Leftarrow$: Necht' existuje porovnávací M saturovaný celo' $\frac{1}{2}$:

Definujeme tok f jako:

$$\begin{aligned} & \bullet f(p, r) = 1 \\ & \bullet f(u, r) = \begin{cases} 1, & \text{zpráve} \\ 0, & \text{jinak} \end{cases} \\ & \bullet f(r, s) = \begin{cases} 1, & \text{zpráve} \\ 0, & \text{jinak} \end{cases} \end{aligned} \left. \vphantom{\begin{aligned} & \bullet f(p, r) = 1 \\ & \bullet f(u, r) = \begin{cases} 1, & \text{zpráve} \\ 0, & \text{jinak} \end{cases} \\ & \bullet f(r, s) = \begin{cases} 1, & \text{zpráve} \\ 0, & \text{jinak} \end{cases} \right\} \text{Splňuje Kirchhoffův zákon}$$

$\Rightarrow$: Necht' tok f má hodnotu $\text{val } f = \neq \frac{1}{2}$:

Znáty a celočíselným tokem:
BUNO necht' f je Borelský

Definujeme porovnávací M jako:

$$u \in V_1, r \in V_2 : \{u, r\} \in M \Leftrightarrow f(u, r) = 1$$

M je porovnávací díky Kirchhoffovi.

Definice: Vrcholové obarvení

Budte $G=(V,E)$, $k \in \mathbb{N}$.

k -vrcholovým obarvením rozumíme $\varphi: V \rightarrow k^{\wedge}$

Definice: Vrcholové obarvení

k -vrcholové obarvení $\varphi: V \rightarrow k^{\wedge}$ je vrcholové, právě když:

$$\forall u, v \in V: \varphi(u) = \varphi(v) \Rightarrow \{u, v\} \notin E$$

Definice: Vrcholová barevnost

Vrcholová barevnost $\chi(G)$ označíme $\chi(G)$ je minimální $k \in \mathbb{N}$ takové, že G má vrcholové k -vrcholové obarvení

Poznámka:

$\chi(K_n) = n$, K_n je úplný graf na n vrcholech

$$\chi(K, \emptyset) = 1$$

$\chi(G) = 2 \Leftrightarrow G$ je bi-partitní s alespoň jednou hranou

Definice: Klika, neoddělitelná množina

Budte $G=(V,E)$ graf, $S \subset V$, $\#S = k \in \mathbb{N}$.

Řekneme, že S je klika velikosti k v G , jestliže $\binom{S}{2} \subset E$

Řekneme, že S je neoddělitelná množina velikosti k v G , jestliže $\binom{S}{2} \cap E = \emptyset$.

Dále rozdělíme mocnu:

$\omega(G) :=$ velikost maximální kliky v G (clique number)

$\alpha(G) :=$ velikost maximální neoddělitelné množiny (stability number)

Poznámka:

Necht φ je vrcholové obarvení, potom $\varphi^{-1}(i)$ je neoddělitelná množina.

15. přednáška

Tvrzení:

Pro $G = (V, E)$ graf, potom platí:

- i) $\chi(G) \geq \omega(G)$
- ii) $\chi(G) \alpha(G) \geq \#V$

Důkaz:

Klika jako podgraf je úplný graf

$$\rightarrow \#V = \sum_{i=1}^{\chi(G)} \#V(i) \leq \sum_{i=1}^{\chi(G)} d(i) = \chi(G) \omega(G)$$

Věta:

$$\chi(G) \leq \Delta(G) + 1$$

Důkaz:

• Měrný algoritmus

i) Necht' $V = \{v_1, v_2, \dots, v_n\}$

ii) ~ i-tím bodem v_i dostane 1 volnou barvu:

$$\varphi(v_i) = \min_{j \in \mathbb{N}} \{ j \mid \forall r \in N(i) \cap \{v_1, \dots, v_{i-1}\} : \varphi(r) \neq j \}$$

$$\rightarrow \chi(G) \leq \Delta(G) + 1,$$

potom každý vrchol má maximálně $\Delta(G)$ (obavých) sousedů
 $\Rightarrow$ používáme-li $\Delta(G) + 1$ barev, vždy bude alespoň 1 volná!

Důležitá poznámka:

Lepších výsledků dosáhneme, když:

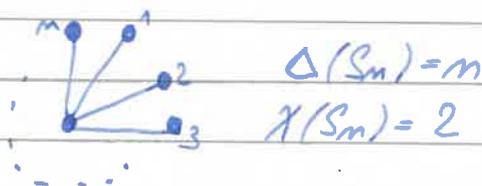
$$v_n \dots d_G(v_n) = \delta(G)$$

$v_{n-1} \dots$ ten který má nejmenší stupeň ~ $G \setminus v_n$

Teorema:

$$\chi(G) \leq \max \{ \delta(H) \mid H \subseteq G \} + 1$$

Príklad: S_m :

$$K_m: \chi(K_m) = m, \quad \Delta(K_m) = m-1$$

$$C_{2m+1}: \chi(C_{2m+1}) = 2, \quad \Delta(C_{2m+1}) = 2$$

Definícia: k -kritický graf

Je $G = (V, E)$ graf.

G nomeno k -kritický, jestliže:

i) $\chi(G) = k$

ii) $H \subsetneq G: \chi(H) \leq k-1$

Teorema:

k -kritický graf je souvislý

Důkaz:

G graf s komponentami $G_1, \dots, G_m$

$$\rightarrow \chi(G) = \max_{1 \leq i \leq m} \chi(G_i)$$

Teorema:

$G = (V, E)$ k -kritický graf.

Paž $\delta(G) = k-1$

Důkaz: (sporem)

Necht' $\exists m \in \mathbb{N} : d_G(m) \leq k-2$

→ $G \setminus m \cong G \rightarrow \chi(G \setminus m) \leq k-1$

→ $\exists (k-1)$ -vchodové obarvení $G \setminus m$ (rekurze!)

Vraťme m do $G \setminus m$:

m má v G $(k-2)$ sousedů, na nich maximálně $(k-2)$ barev

⇒ $\exists$ barva $(k-1)$ -vchodové obarvení G

Poznámka: Klasifikace k -kterých grafů

$k=1$: • K_1

$k=2$: •—• K_2

$k=3$: $C_{2m+1}, m \in \mathbb{N}$

$k=4$: například

Obecně je ale těžké ($k \geq 4$) nebo charakterizovat

Definice: Řez grafu

Buďte $G=(V,E)$ graf, $S \subset V$.

Množinu S nazýváme řezem v G , jestliže $C(G \setminus S) > C(G)$,
kde $C(G)$ je počet komponent grafu G .

Tvrzení:

Řez k -kterého grafu G není klika v G .

Důkaz: (sporem)

Exist $S \subset V$ tak, že $S = \{v_1, \dots, v_n\}$ $\begin{cases} \rightarrow \text{je klíka } G \\ \rightarrow \text{je řez } G \end{cases}$

$$c(G) = 1 \rightarrow c(G|S) = c \geq 2$$

Komponenty $G|S$: $G_1, \dots, G_k$

Najdeme orientu' obarven' G pomocí $k-1$ barev

• Pro $i \in \hat{E}$ položíme:

$$H_i := G[V(G_i) \cup S]$$

$\rightarrow H_i \not\equiv G \Rightarrow \chi(H_i) \leq k-1$

$\rightarrow \varphi_i$: orientu' ($k-1$) obarvenu' H_i

S klíka $\Rightarrow$ mohou $v_1, \dots, v_k$ spojit' každý s každým $i \in H_i$
 $\Rightarrow$ mají různé barvy

BNVO: $\forall i \in \hat{E} : \forall j \in \hat{n} : \varphi_i(v_j) = j \Rightarrow$ spor

Nepu' je dvořkino' φ_i sjednoříme (S mo' po každé' stejné' barvy)

Věta: Brooks

Necht G je souvislý graf, který není úplný ani lichá kružnice.
Pak $\chi(G) \leq \Delta(G)$.

Fraserův:

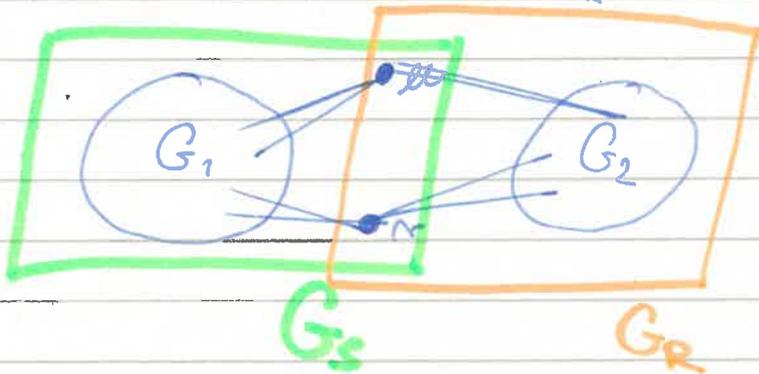
Necht G je k -křídový graf s řídícím $\{u, v\}$.

Pak $d_G(u) + d_G(v) \geq 3k - 5$

Lemma 1:

$G \setminus \{u, v\}$ má právě 2 komponenty G_1, G_2 tak, že:

- každá složka $(k-1)$ -oboru $G_1 := G[V(G_1) \cup \{u, v\}]$ do u, v stejnou barvou
- každá složka $(k-1)$ -oboru $G_2 := G[V(G_2) \cup \{u, v\}]$ do u, v různou barvou

Důkaz Lemmat:

- máme alespoň jednu komponentu „s“ složkou G_1
pokud ne: všechny části $G[V(G_i) \cup \{u, v\}]$ obarvíme rozdílnými $(k-1)$ -oborovými tak, že BUŇO, u má barvu 1 a, v má barvu 2.
Tato oborová rozložení na celý graf G je a je děložem
důkazem a to je správně

- Je stejného důvodu máme alespoň jednu komponentu „s“
„složkou G_2 “

- už přitomnost jedné komponenty s vlastností G_1 a jedné komponenty s vlastností G_2 vyjměti $\chi(G) = k$.

Pokud by G byla cokoliv „nové“ by jeho zobrazení baremání nellesla $\rightarrow$ spr

Lemma 2:

$G_H := G_S + \{e\}$ je k -kritický graf

Důkaz:

i) $\chi(G_H) = k$ ✓ (jáme z vlastnosti G_S)

ii) $\forall e \in E(G_H) : \chi(G_H \setminus \{e\}) \leq k-1$:

• $e = \{e\}$ ✓ (jáme)

• $e \neq \{e\}$, tj.: $e \in G_S$:

$\rightarrow G_H \setminus \{e\} \cong G \Rightarrow \chi(G \setminus \{e\}) \leq k-1 \Rightarrow \exists$ vlastní $(k-1)$ -obrování φ na G

$G_2 \subseteq G \setminus \{e\} \Rightarrow u$ a v mají stejnou barvu

$\varphi|_{G_H}$ je vlastní, protože u a v mají různou barvu

Lemma 3:

$G_V := G_R \setminus \{e\} + \{\{w, x\} \mid x \in N_{G_R}(u) \cup N_{G_R}(v)\}$ (u a v rozšířme do vrcholu w)
 G_V je k -kritický graf

Důkaz:

Analogicky jako výše

16. přednáška

Úloha:

Nechť G je k -kritický graf s řešením $\{u, v\}$.

Paž $d_G(u) + d_G(v) \geq 3k - 5$

Důkaz:

$$\begin{aligned}d_G(u) + d_G(v) &= d_{G_S}(u) + d_{G_R}(u) + d_{G_S}(v) + d_{G_R}(v) \geq d_{G_H}(u) - 1 + d_{G_H}(v) - 1 + d_{G_V}(w) \geq \\ &\geq 3k - 5\end{aligned}$$

Důkaz (Brooks):

i)

Definice: Vrcholová souvislost

Budte $G=(V,E)$ graf, $k \in \mathbb{N}$.

Řekneme, že G je vrcholově souvislý, jestliže:

i) $\#V > k$

ii) $G[U]$ je souvislý pro každou $U \subset V$, $\#U < k$

Maximální $k \in \mathbb{N}$ takové, že G je vrcholově souvislý nazýváme vrcholovou souvislost G , označíme $\kappa(G) = k$.

Poznámka:

- 1-souvislé grafy jsou souvislé podle předchozí definice
- $\kappa(K_n) = n-1$
- $\kappa(G) = 0 \Leftrightarrow G$ není souvislý, nebo $G=K_1$

Definice: Křanová souvislost

Budte $G=(V,E)$ graf, $l \in \mathbb{N}$.

Řekneme, že G je l -křanově souvislý, jestliže:

i) $\#V > 1$

ii) $G[F]$ je souvislý pro každou $F \subset E$, $\#F < l$.

Maximální $l \in \mathbb{N}$ takové, že G je l -křanově souvislý nazýváme křanovou souvislostí G , označíme $\kappa'(G) = l$.

Definice: A-B cesta, oddělení A od B

Budte $G=(V,E)$ graf, $A, B \subset V$, potom definujeme:

- Cesta $P = x_0, x_1, \dots, x_n$ nazýváme cestou A-B cestou, pokud $P \cap A = \{x_0\}$ a $P \cap B = \{x_n\}$
- Pokud $X \subset V \cup E$ je takové, že libovolná A-B cesta v G obsahuje kromě nebo nepoch z X , pak řekneme, že X v G odděluje A od B

17. přednáška

Předpoklady:

- $A \cap B \subset X$
- G - k -neholově souvislý $\Rightarrow$ zádru' dva neholy nejsou oddělene' me'ne, než k neholy
- $X=A$ odděluje A od libovolne' $B \subset V$

Věta:

Necht' $G=(V,E)$ je graf, $\#V > 1$.

Potom $\#(G) \leq \#'(G) \leq \#(G)$.

Důkaz:

i) $\#'(G) \leq \#(G)$:

Množina hran incidentních s me'lem, r' , odděluje $r \in G$ $\setminus \{r\}$ od ostatních me'le'.

ii) $\#(G) \leq \#'(G)$:

$F \subset E$ je minimální faktor, je GIF není souvislý

Chceme ukázat: $\#(G) \leq \#F$

Pro $r \in V$ položíme $C_r :=$ komponenta GIF obsahující r .

Můžeme říci:

a) $\exists w \in V$, který není koncem žádné hrany z F :

• Sousedé $r \in C_r$, které jsou zároveň konci hran z F , odděluje $r \in G$ $\setminus \{r\}$ od $G \setminus C_r$

$\rightarrow$ různé w_i jsou konce různých hran z F

(jinak spor s minimalitou F)

$\rightarrow \#(G) \leq \#F$

b) Každý uzel G je koncem nějaké hrany z F

Pakom $r \in V$ fixní libovolně.

• každý uzel w , soustřed r tak, že $\{w, r\} \in F$ je uzelům C_r

• opět z minimality F :

tyto uzly jsou konce různých hran z F

$$\rightarrow d_f(r) \leq \#F$$

$N(r)$ odděluje r z $G \setminus \{r\}$ od „zbytku grafu“ $\oplus$

$$\rightarrow H(G) \leq \#F$$

Jediná situace, kdy mi úvaha $\oplus$ nepomůže je případ, kdy „zbytek grafu“ je prázdný a navíc to je právě pro K_n .

To ale znamená, že $G_n = K_n$ pro nějaké $n \in \mathbb{N}$ a poznáme:

$$H(K_n) = n - 1 = H'(K_n)$$

Věta: Menger

Necht $G = (V, E)$ je graf, $A, B \subset V$.

Minimální počet uzlů (tzn. $X \subset V$), kterými G odděluje

A od B je roven maximálnímu počtu disjunktivních

A - B cest v G

Poznámka: Znáci

• $K(G, A, B)$:= minimální počet vrcholů, které v G oddělují A od B

Triviální: Vlastnosti $K(G, A, B)$

i) $K(G, A, B) \leq \min\{\#A, \#B\}$

ii) Pokud v G neexistuje žádná A - B cesta i požadová množina oddělující A od B a $K(G, A, B) = 0$

iii) Pokud $A \subset B$:

- A oddělují A od B
- Každý $X \subset V$, který oddělují A od B musí obsahovat A

$$\Rightarrow K(G, A, B) = \#A$$

iv) A, B_1, B_2 tak, že $B_1 \subset B_2 \Rightarrow K(G, A, B_1) \leq K(G, A, B_2)$

Důkaz (Menger):

• Pokud v G neexistuje A - B cesta, pak je vrcholů triviálních.

→ Buďno máme alespoň jednu A - B cestu

• $K \equiv K(G, A, B)$

V G není více než k disjunktivních A - B cest.

→ Množina dosažitelná tak, že k disjunktivních A - B cest najdeme

Lemma:

Máme-li v G $n < K(G, A, B)$ disjunktivních A - B cest $P_1, \dots, P_n$,

pak v G máme $n+1$ disjunktivních cest $Q_1, \dots, Q_{n+1}$ tak, že

je-li $b \in B$ koncem nějaké P_i , pak b je také koncem nějaké Q_j .

Důkaz (Lemma):

Indukcí na $\beta := \#(V \setminus B)$

• $\beta = 0 \Rightarrow V = B$ a tedy $A \subset B$

Máme $P_1, \dots, P_n$ disjunktivních A - B cest, kde $n < \#A$

cesty můžeme dále na n vrcholech A → přiblížíme nějaký vrchol $v \in A \setminus \bigcup_{k=1}^n P_k$

- Předpokládáme platit po větu $\beta_1 < \beta_0$ po větě $\beta_0 = 1$ a uděláme platit po β_0

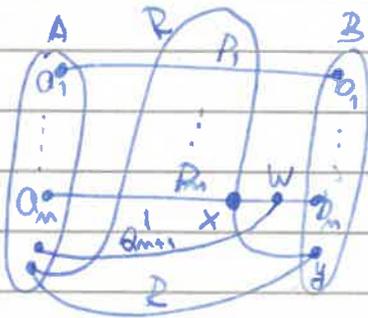
Máme $P_1, \dots, P_m$ disjunktivních A-B cest a $n < k(G, AB)$

konci cest P_i : b_i konec $\in B$

a_i konec $\in A$

→ například $\{b_1, \dots, b_m\}$ rozdělují A od B

→ máme n G A-B cest R : $R \cap \{b_1, \dots, b_m\} = \emptyset$.

- R disjunktivní s $P_1, \dots, P_m \Rightarrow$ máme hatoro

- R není disjunktivní s $P_1, \dots, P_m$:

Označme $x =$ poslední vršička (směřem k B) každé R s větou P_i ($\exists! \cup \cup_{i=1}^m$)

Uvažujme množinu $B' := B \cup V(xRy) \cup V(xP_m b_m)$

Protože $\#B' > \#B$ tak n IP máme po $P_1, \dots, P_{m-1}$ a $P_m x$ disjunktivních A-B' cest $Q_1, \dots, Q_{m+1}$ disjunktivních A-B' cest tak, že

$\{b_1, \dots, b_{m-1}, x, w\}$ jsou konci těchto cest $\in B'$

Řekněme $(m+1)$ disjunktivních A-B' cest $Q_1, \dots, Q_{m+1}$ s konci ($\in B'$) $\{b_1, \dots, b_{m-1}, x\}$

18. přednáška

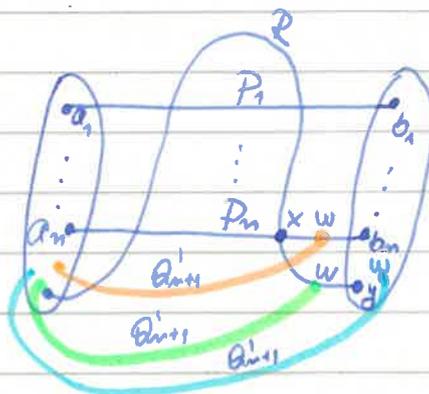
3 varianty podle w :

a) $w \in V(x, P_m b_m)$

$$Q_i := Q_i', \quad \forall i \in \hat{m}-1$$

$$Q_m := Q_m' \times R_y$$

$$Q_{m+1} := Q_{m+1}' \cup P_m b_m$$

b) $w \in V(x, R_y)$ (nutně $w \neq x$)

$$Q_i := Q_i', \quad \forall i \in \hat{m}-1$$

$$Q_m := Q_m' \times P_m b_m$$

$$Q_{m+1} := Q_{m+1}' \cup R_y$$

c) $w \in B' \cup (V(x, P_m b_m) \cup V(x, R_y))$

$$Q_i := Q_i', \quad \forall i \in \hat{m}-1$$

$$Q_m := Q_m' \times P_m b_m$$

$$Q_{m+1} := Q_{m+1}'$$

Definice: Nerodvislé cesty

Nechť $G = (V, E)$ je graf

Cesty α v G nazýváme nerodvislé, pokud žádná z nich neobsahuje
množinu (tj. nekonečnou) nichol jiné!

Definice: Kružnice (řan)

Nechť $G = (V, E)$ je graf, $a \in V, B \subset V$.

Množinu $\xi a \beta$ -cest (a - B -cest) nazýváme řežtem α v G , pokud každá z nich má společný počátek a .

Důsledek:

Necht $G=(V,E)$ je graf, $a,b \in V, a \neq b, B \subset V \setminus \{a\}, \{a,b\} \in E$.

i) Minimální počet vrcholů, které $\cap G$ odděluje a od b je roven maximálnímu počtu nesdíslných $a-b$ cest $\cap G$.

ii) Minimální počet vrcholů, které $\cap G$ odděluje a od B je roven maximálnímu počtu cest, které $\cap G$ tvoří $a-B$ řezy.

Důkaz:

Aplikací Mengerovy věty.

Věta: Oldřichův nese Mengerovy věty

Necht $G=(V,E)$ je graf, $k \in \mathbb{N}$.

Pak G je k -vrcholově souvislý právě tehdy, když mezi libovolnou dvojicí vrcholů existuje k nesdíslných cest.

Důkaz:

$\Leftarrow$: Necht mezi libovolnou dvojicí vrcholů máme k nesdíslných cest

$\rightarrow$ žádné 2 vrcholy nejsou $\cap G$ odděleny méně, než k vrcholy

$\rightarrow a,b \in V$: b (může vrátit)

$k-1$ vrcholů $\rightarrow \kappa(G) \geq k+1$

$\Rightarrow$: (sporem): Necht G je k -vrcholově souvislý a existuje $a,b \in V$ mezi, kterými je maximálně $k-1$ nesdíslných cest

Abychom nebyli ve sporu s důsledkem i), musí platit, že $\{a,b\} \in E$.
Uvažujme proto $G' := G \setminus \{a,b\}$

→ r G' máme ~~ka~~ maximálně $k-2$ nesdružených ~~cest~~ $a-b$ cest
důkazem i)

→ r $G' \exists X \subset V, \#X \leq k-2: X$ r G' odděluje a od b

$\#V(G') = \#V(G) > k$ ($\geq k$ -mnohotvorná souvislost)

→ Máme $w \in V \setminus (X \cup \{a, b\})$

Nutně X r G' odděluje w buď od a nebo od b

Jimž bychom měli $a-w$ cestu a $b-w$ cestu, které se vyhybají X a jejich spojením je $a-b$ cesta, která se vyhybá X

$\exists!$ $U \subset V$ r G' X odděluje w od a :

Potom ale $X \cup \{b\}$ je množina maximálně $(k-1)$ vrcholů, které
 r G odděluje a od w

→ spot Δk -souvislost G

Planární grafy

Poznámka: Intuitivní definice

Pro planární graf existuje alespoň jedno tzv. rovinné nakreslení, tzn. nakreslení do roviny tak, že hrany se kříží/překrývají pouze ve vrcholcích

Definice: Planární graf

Nechť $G = (V, E)$ je graf.

Řekneme, že G je planární (rovinný), jestliže existuje:

i) $\varphi: V \rightarrow \mathbb{R}^2$, podle

ii) $\psi: E \rightarrow C$ (množina jednoduchých spojitých křivek v $\mathbb{R}^2$)

taková, že:

i) $\forall u, v \in V, \exists e, f \in E: \varphi(u), \varphi(v)$ jsou koncové body $e = \xi, \eta, \nu, \zeta$

ii) $\forall e, f \in E: \varphi(e) \cap \varphi(f) = \varphi(e \cap f)$

Uvědomění:

K_5 není planární graf.

Věta: Euler

Nechť $G = (V, E)$ je planární graf, který je souvislý.

Pak pro každé rovinné nakreslení G grafu G platí:

$$\#V - \#E + \Phi(G) = 2,$$

kde $\Phi(G)$ je počet oblastí na, které se rovina nakreslením G rozpadne.

Důkaz:

Indukcí na $\Phi(G)$

• $\Phi(G) = 1 \Rightarrow G$ je strom

Pro strom $\#V = \#E + 1 \Rightarrow \#V - \#E + \Phi(G) = 2$

$$\bullet \Phi(\hat{G}) - 1 \sim \Phi(G)$$

Nechť $e \in E$ leží na hranici nějaké oblasti

$$\text{Uvažujme } G|e: \#V(G|e) = \#V(G)$$

$$\#E(G|e) = \#E(G) - 1$$

$$\Phi(\hat{G}|e) = \Phi(\hat{G}) - 1$$

$$\rightarrow \#V(G|e) - \#E(G|e) + \Phi(\hat{G}|e) = 2$$

$$\rightarrow \#V(G) - \#E(G) + \Phi(\hat{G}) = 2$$

Definice: Dělení hrany

Nechť $G = (V, E)$ je graf, $e = \{u, v\} \in E$.

Pakm definujeme dělení hrany e jako graf

$$G \% e := (V \cup \{\alpha\}, E \setminus \{u, v\} \cup \{\{u, \alpha\}, \{\alpha, v\}\}),$$

kde $\alpha \in V$.

Důležitá:

G je planární $\Leftrightarrow G \% e$ je planární

Definice: Dělení grafu

Graf H vznikne dělením grafu G , uvažujeme-li z G konečným počtem opakování operace dělení hrany.

19. jednotka

Věta: Kuratowski

Graf G není planární právě tehdy, když ^{obsahuje} jako svůj podgraf dělení K_5 nebo $K_{3,3}$.

Pomůcka:

K_5 : úplný graf na 5 vrcholech

$K_{3,3}$: úplný bipartitní graf: $\#V_1 = \#V_2 = 3$

Důkaz:

$\Leftarrow$: jasně

$\Rightarrow$: příliš těžké

Poznámka:

Pro každou plochu existuje konečný počet „zakázaných“ grafů takových, že každý graf G lze namalovat do této plochy bez křížení hran právě tehdy, když neobsahuje jako podgraf dělení nijakého zakázaného grafu.

Naopak, pro každý graf existuje plocha do níž je možné jej namalovat bez křížení hran

Věta:

Necht' $G = (V, E)$ je souvislý planární graf (bez násobných hran a smyčků) a necht' $\#V \geq 3$.

Potom

$$\#E \leq 3\#V - 6$$

Důsledek:

K_5 není planární graf

Věta:

Necht $G=(V,E)$ je souvislý planární graf (bez násobných hran a smyček). Pak

$$\delta(G) \leq 5$$

Důkaz:

Ujmě $\delta(G) \cdot \#V \leq \sum_{v \in V} d_G(v) = 2\#E$.

Z toho plyne

$$\delta(G) \cdot \#V \leq 2\#E \leq 2(3\#V - 6) = 6\#V - 12$$

$$\rightarrow \delta(G) \leq 6 - \frac{12}{\#V} \xrightarrow{\delta(G) \in \mathbb{N}_0} \delta(G) \leq 5$$

Důsledek:

Je-li G planární, pak $\chi(G) \leq 6$

Důkaz (indukcí):

Uvažme vrchol $v \in V$, který má minimální ~~st~~ stupeň.

Pak

$$d_G(v) = \delta(G) \leq 5$$

Graf $G \setminus v$ je z předpokladu možné obarvit 6 barvami.

Když, v opět přidáme, je jasné, že na něj jedná ze šesti barev vyjde, neboť má nejvýše 5 sousedů.

Věta:

Necht' $G=(V,E)$ je planární graf, potom $\chi(G) \leq 5$.

Věta: O čtyřech barvách

Každá politická mapa lze obarvit čtyřmi barvami, tak, že žádné státy nemají stejnou barvu.

Definice: Minimální počet křížů

Minimální počet křížů (crossing number) $cr(G)$ grafu G je minimální počet dvojic hran, které se po namalování grafu G do roviny kříží

Poznámka:

- $cr(G)$ není počet přesečků hran G
- G je planární právě tehdy, když $cr(G) = 0$

Věta:

Necht' $G=(V,E)$ je graf, potom platí:

$$\#E - 3\#V + 6 \leq cr(G)$$

Věta:

Necht' $G=(V,E)$ je graf, $m := \#E$, $n := \#V$ a necht' $m \geq 4n$.

Potom platí:

$$cr(G) \geq \frac{1}{64} \frac{m^3}{n^2}$$

Poznámka: Vlastnosti adjacency matice

Bud' $G = (V, E)$ graf na $m \in \mathbb{N}$ vrcholech, $A \in \{0, 1\}^{m \times m}$ jeho adjacency matice,

$$A_{ij} := \begin{cases} 1, & \text{if } v_i, v_j \in E \\ 0, & \text{jinak} \end{cases}$$

• A je reálná, nezáporná a symetrická

→ existují unitární matice $U: D := U^{-1}AU = \text{diag}(\lambda_1, \dots, \lambda_m), \lambda_j \in \mathbb{R}$

• $A_{ii} = 0, \forall i \in \hat{m} \rightarrow \text{Tr} A = \sum_{i=1}^m \lambda_i = 0$

• Necht' $k \in \hat{m}$, potom A_{ij}^2 je roven počtu sledů délky 2 z vrcholu v_i do vrcholu v_j

• $A_{ii}^2 = d_G(v_i)$

• $\text{Tr} A^2 = \sum_{i=1}^m \lambda_i^2 = 2|E|$

• Vlastní čísla uspořádáme tak, aby byla uspořádána podle velikosti.
Největší vlastní číslo označíme λ :

$$\lambda_1 \leq \lambda_2 \leq \dots \leq \lambda_m = \lambda$$

• $\|A\| = \rho(A) = \lambda$

Věta:

Je-li graf G bipartitní, je spektrum jeho adjacency matice symetrické kolem počátku na reálné ose.

Důkaz:

Adjacency matice bipartitního grafu má při vhodném uspořádání vzhled

$$A = \begin{pmatrix} 0 & B \\ B^T & 0 \end{pmatrix}$$

Nechť nyní $\lambda \in \sigma(A)$, potom $Ax = \lambda x$, pro nějaké $x \neq 0$:

$$\begin{pmatrix} 0 & B \\ B^T & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \end{pmatrix} = \lambda \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \end{pmatrix} \rightarrow Bx_2 = \lambda x_1 \wedge B^T x_1 = \lambda x_2$$

Nyní místo vektoru $\begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \end{pmatrix}$ vezmeme vektor $\begin{pmatrix} x_1 \\ -x_2 \end{pmatrix}$, pro něj platí:

$$\begin{pmatrix} 0 & B \\ B^T & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ -x_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -Bx_2 \\ B^T x_1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -\lambda x_1 \\ \lambda x_2 \end{pmatrix} = -\lambda \begin{pmatrix} x_1 \\ -x_2 \end{pmatrix} \rightarrow -\lambda \in \sigma(A)$$

Definice: Permutační matice

Permutační matice je regulární matice $P \in \{0, 1\}^{n \times n}$ taková, že obsahuje právě n jedniček.

Pomůcka:

Každý sloupec P má normu 1 a každé dva různé sloupce jsou navzájem ortogonální.

$$\rightarrow P^T P = I$$

20. přednáška

Definice: Rozložitelná matice

Řekneme, že matice $A \in \mathbb{C}^{n,n}$ je rozložitelná, právě když existuje permutační matice P tak, že

$$P^T A P = \begin{pmatrix} B_{11} & B_{12} \\ 0 & B_{22} \end{pmatrix},$$

kde B_{11}, B_{22} jsou čtvercové bloky řádku nejmenší 1.

Topičněm případě se A nazývá nerozložitelnou.

Věta:

Adjacencní matice grafu G je nerozložitelná právě tehdy, když G je souvislý.

Věta:

Bud' A nenulová nerozložitelná matice řádku $n > 1$.

Pakem $0(A) \in \sigma(A)$.

Jestliže navíc existuje $\alpha \in \mathbb{C}, |\alpha| = 1, \alpha \neq 1$ takové, že $i\alpha 0(A) \in \sigma(A)$,
pakem existuje diagonální matice $D = \text{diag}(d_1, \dots, d_n), |d_i| = 1, \forall i \in \hat{n}$
takové, že

$$AD = \alpha DA$$

Věta:

Graf G je bipartitní právě tehdy, když je spektrum jeho adjacencní matice symetrické kolem počátku na reálné ose.

Důkaz:

Implikace $\Rightarrow$: jeme již doložili u předchozích větách.

Zbytní tedy implikace $\Leftarrow$:

$\Leftarrow$: Necht $\alpha(A)$ je symetrická množina reálných počítel na reálné ose
i) Necht G je souvislý:

Pakom A je nerozbitelná a s předpokladem symetrie
plyne, že existuje $D = \text{diag}(\delta_1, \dots, \delta_n)$ taková, že:

$$AD = DA \quad \oplus$$

a necht BUNO $\delta_i = 1$.

Porovnáme oba součiny $\otimes$ dostaneme:

$$a_{ij}\delta_j = -\delta_i a_{ij} \rightarrow \delta_i = -\delta_j.$$

Protože G je souvislý, lze se z každého bodu dostat do libovolného
jiného, a tak postupnou aplikací právě odvozeného
paučku (s uspořádáním $\delta_i = 1$) dostaneme:

$$\delta_i = \pm 1, \text{ pro všechna } i \in \hat{n}$$

Nyní provedeme rozklad množiny vektorů

$$V_1 = \{i \mid \delta_i = +1\}, \quad V_2 = \{i \mid \delta_i = -1\}$$

Je zřejmé, že V_1 jsou nepřírodní a unitě V_1 a V_2 nemohou být

ii) Necht G není souvislý:

Označme $G_1, \dots, G_e$ jeho komponenty.

Potom jeho unchový řád, s A má tvar:

$$A = \begin{pmatrix} A_1 & & & \\ & A_2 & & \\ & & \ddots & \\ & & & A_e \end{pmatrix}$$

Necht $\lambda \in \sigma(A_i)$.

Potom protože G_i je komponenta, tak $G \setminus A_i$ je nerozložitelná a tedy $\lambda \in \sigma(A_i)$.

Podle i) je G_i bipartitní a podle druhé implikace věty je celé spektrum A_i symetrické.

Komponentu G_i můžeme tedy z G odstranit a adjacency matice výsledného grafu bude mít stále symetrické spektrum.

$$\rightarrow V_1 := \bigcup_{i=1}^e V_1^i, \quad V_2 := \bigcup_{i=1}^e V_2^i$$

Věta:

Necht $A \geq 0$.

Potom $\rho(A)$ je reálné číslo a reálný vektor k němu lze zvolit nesopný.

Věta:

Necht' G je graf, A jeho adjacency matice, $\Lambda := \max \alpha(A)$.

Potom platí:

$$\delta(G) \leq \Lambda \leq \Delta(G)$$

Důkaz:

Necht' x je normovaný vlastní vektor matice A : $Ax = \Lambda x$.

Zvolme jej tak, že $\max_{i \in \mathbb{N}} x_i = 1$ a označme $k := \arg \max_{i \in \mathbb{N}} x_i$.

$$\rightarrow \Lambda = (\Lambda x)_k = (Ax)_k \leq (A \begin{pmatrix} 1 \\ \vdots \\ 1 \end{pmatrix})_k = \begin{pmatrix} d(k) \\ \vdots \\ d(k) \end{pmatrix}_k \leq \Delta(G).$$

$$\begin{aligned} \rightarrow \Lambda &= \max_{\|x\|=1} x^T Ax = \frac{1}{\sqrt{n}} (1, \dots, 1)^T A \frac{1}{\sqrt{n}} \begin{pmatrix} 1 \\ \vdots \\ 1 \end{pmatrix} = \frac{1}{n} (1, \dots, 1) \begin{pmatrix} d(k) \\ \vdots \\ d(k) \end{pmatrix} = \\ &= \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n d(k) = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \delta(G) = \delta(G) \end{aligned}$$

Důsledek:

Je-li G souvislý graf, tak platí:

$$\Lambda = \Delta(G) \Leftrightarrow (\delta(G) = \Lambda = \Delta(G))$$

Věta: (Brouwer)

Necht' f je spojitá zobrazení uzavřené koule $B \subset \mathbb{R}^d$ do B .

Potom f má první bod, tj.:

$$\exists x \in B : f(x) = x$$

